

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กับสังคมไทย

แนวทางการดำเนินชีวิต
ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
เพื่อต้นน้ำความสุภาพงษ์งษ์
ในสังคมยุคโลกาภิวัตน์

ปาฐกถาพิเศษ

โดย ดร.อำพน กิตติอำพน

เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กับสังคมไทย

แนวทางการดำเนินชีวิต
ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
เพื่อต้นน้ำความสุภาพงั่งยืน
ในสังคมยุคโลกาภิวัตน์

ปาฐกถาพิเศษ

โดย ดร.อำพน กิตติอำพน

เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับสังคมไทย

จัดทำโดย

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ISBN ๙๗๘-๙๗๔-๙๗๖๙-๘๐-๕

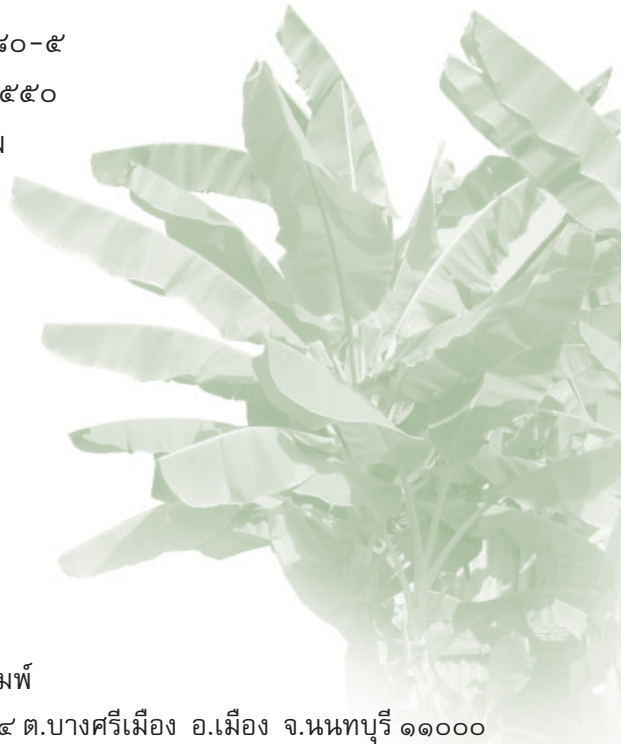
พิมพ์ครั้งที่ ๑ : ธันวาคม ๒๕๕๐

จำนวน : ๕,๐๐๐ เล่ม

พิมพ์ที่ บริษัท เพชรรุ่งเรืองการพิมพ์

เลขที่ ๙๓/๖๓๖ หมู่ ๔ ต.บางศรีเมือง อ.เมือง จ.นนทบุรี ๑๑๐๐๐

โทร. ๐-๒๙๘๑-๕๑๓๓-๔

คำนำ

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและ
สังคมแห่งชาติ (สศช.) โดยคณะอนุกรรมการ
ขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง ได้ประสานภาคีต่างๆ เพื่อ
สร้างความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับหลักปรัชญาของ
เศรษฐกิจพอเพียง ให้ประชาชนและทุกภาคส่วนของสังคม
สามารถนำหลักปรัชญาฯ ไปประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสม
และบังเกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม

หนังสือ **“ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับ
สังคมไทย”** เล่มนี้ เรียบเรียงจากปาฐกถาพิเศษโดย
ดร.อำพน กิตติอำพน เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการ
เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ณ ห้องเรียนรวมวิทยาลัย
ป้องกันราชอาณาจักร เมื่อวันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐
ซึ่งกล่าวถึง**องค์ความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ
พอเพียงและการประยุกต์ใช้ในสังคมยุคโลกาภิวัตน์**
และการอัญเชิญปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็น
ปรัชญานำทางในการจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและ
สังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๐

สำนักงานฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่า หนังสือเล่มนี้ จะช่วยเสริมสร้างความเข้าใจ เห็นคุณค่า และน้อมนำ หลักปรัชญาฯ ไปใช้ปฏิบัติอย่างจริงจัง อันจะเป็น ประโยชน์ในการดำเนินชีวิต ให้พร้อมรับการ เปลี่ยนแปลงในทุกด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และเทคโนโลยี เพื่อความ ก้าวหน้าอย่างสมดุล มั่นคง ยั่งยืน และ **“สังคมอยู่เย็น เป็นสุข”** ร่วมกันสืบไป

สำนักงานคณะกรรมการ
พัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
ธันวาคม ๒๕๕๐

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	๓
เศรษฐกิจพอเพียงคืออะไร	๙
เศรษฐกิจพอเพียงกับกระแสโลกาภิวัตน์	๒๘
เศรษฐกิจพอเพียงกับหลักการพัฒนาประเทศ และความมั่นคง	๔๓

การประชุมสัมมนาทางวิชาการ

เรื่อง “ปรับภาพเศรษฐกิจพอเพียงกับสังคมไทย”

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับสังคมไทย

ปาฐกถาพิเศษ

โดย **ดร.อำพน กิตติอำพน**

เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐

ณ ห้องเรียนรวมวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

กราบเรียน ท่านผู้บัญชาการสถาบันวิชาการป้องกันประเทศ (สปท.) ท่านพลเอก จรัล กุลละวณิชย์ ท่านหัวหน้าส่วนราชการ ท่านข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ ผู้แทนภาคเอกชน ผู้แทนเหล่าทัพ และผู้เข้าร่วมการสัมมนา เรื่อง **“ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับสังคมไทย”** ทุกท่าน

ในนามของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ผมรู้สึกเป็นเกียรติอย่างยิ่ง ที่ได้มีโอกาสมาบรรยายในวันนี้ ซึ่งถือเป็นภารกิจหนึ่งของสำนักงานฯ และในฐานะรองประธานของคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งมี ท่าน ดร.จिरายุ อิศรางกูร ณ อยุธยา เป็นประธาน

สำหรับการบรรยายในวันนี้ ผมได้เตรียมการบรรยายแบ่งเป็น ๓ ส่วน **ส่วนแรก ต้องขออนุญาตทำความเข้าใจ** ซึ่งหลายท่านมีความเข้าใจและเป็นผู้ปฏิบัติตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอยู่แล้ว ดังนั้น จะขอใช้เวลาสั้นๆ ในช่วงต้นอธิบาย เพื่อเป็นการปูพื้นฐานสร้างความเข้าใจร่วมกันอีกครั้งหนึ่ง **ส่วนที่สอง** จะขอนำเสนอให้เห็นว่า **ในช่วงของการเตรียมจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๐ นั้น สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติหรือสภาพัฒน์ได้ใช้หลักการในการวิเคราะห์อย่างไร** เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงและกระแสโลกาภิวัตน์ นักวิเคราะห์มีความเข้าใจอย่างไร และในกระบวนการจัดทำแผนฯ ๑๐ นั้น สภาพัฒน์วิเคราะห์เกี่ยวกับบทบาทของกระแสโลกาภิวัตน์ที่เปลี่ยนแปลงอย่างไร และ**ส่วนที่สาม** คือ **สภาพัฒน์ได้น้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้เป็นปรัชญานำทางอย่างไรในการยกร่างแผนฯ ๑๐**

เศรษฐกิจพอเพียง คืออะไร

ตามที่ท่าน พลเอก ปฐมพงษ์ เกษรศุกร์ ผู้บัญชาการสถาบันวิชาการป้องกันประเทศ (สปท.) ได้กล่าวรายงานต่อท่านพลเอก สนธิ บุญยรัตกลิน ประธานคณะมนตรีความมั่นคงแห่งชาติ (คมช.) ว่า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระราชดำรัสเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๔๑ ซึ่งภายหลังจากนั้นคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ โดยท่านศาสตราจารย์ ดร. ลีปพนธ์ เกตุทัต เป็นประธานกรรมการฯ รวมทั้งนักวิชาการในหลากหลายสาขาได้ร่วมกันรวบรวมและประมวลพระบรมราโชวาทต่างๆ ที่มีมาก่อนหน้านั้นเป็นจำนวนมาก และนำมาถ้อยถนอมเป็นนิยามความหมาย แล้วนำขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวาย โดยทรงพระกรุณาปรับปรุงแก้ไขพระราชทานให้นำไปเผยแพร่

หัวข้อหลักในการบรรยาย

เศรษฐกิจพอเพียง คืออะไร

เศรษฐกิจพอเพียง กับ กระแสโลกาภิวัตน์

เศรษฐกิจพอเพียงกับหลักการพัฒนาประเทศและความมั่นคง

เป็นแนวปฏิบัติของทุกฝ่าย ซึ่งเมื่อวันที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๔๒
สภาพัฒน์ได้รับพระบรมราชานุญาตให้นำพระบรมราชโองการที่ได้
ประมวลแล้วมาใช้เป็นหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งถือได้ว่า
ทรงมีพระบรมราชานุญาตให้นำมาเผยแพร่ และนำมาเป็นหลักการ
ในการจัดทำแผนพัฒนาประเทศ ซึ่งสภาพัฒน์ได้น้อมนำหลักปรัชญา
ของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางในการพัฒนาประเทศตั้งแต่
แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๘ ในสมัยของท่าน
ดร. สุเมธ ตันติเวชกุล เป็นเลขาธิการฯ แต่ที่ประกาศอย่างเป็นทางการ
จริงๆ ก็คือในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๙

มาตุกันครับว่าที่สภาพัฒน์นำกราบบังคมทูลและได้รับพระบรม
ราชานุญาต เมื่อเดือนพฤศจิกายน ๒๕๔๒ นั้นคืออะไร อันดับแรก
เมื่อเรานำสิ่งที่พระองค์พระราชทานมาแยกออกเป็นส่วนๆ ซึ่งใน
ส่วนแรกคือ เป้าประสงค์ของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ที่พระองค์
ท่านพระราชทานให้นำนั้นคืออะไร เราจะเห็นว่า ที่ได้มีการรวบรวมนั้น
ก็คือ “เศรษฐกิจพอเพียง” ซึ่งเป็นปรัชญาที่ชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่
เพื่อการปฏิบัติของคนในทุกๆระดับ พระองค์ท่านทรงเน้นตั้งแต่ระดับ
ปัจเจก ได้แก่ ตัวเราเองและสังคมส่วนที่เล็กที่สุดของประเทศ ก็คือ
ครอบครัว ชุมชน ระดับรัฐบาล และสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง
โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อยุคโลกาภิวัตน์

จะเห็นได้ว่า เป้าประสงค์ของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
นั้น มีจุดเน้นที่สำคัญที่สุดคือ แนวทางในการปฏิบัติ ซึ่งมีความ
หลากหลาย เช่น เมื่อเราอยู่ในบ้าน ในครอบครัวของเรา แนวทาง
ปฏิบัติในครอบครัว ก็อาจจะแตกต่างจากแนวทางปฏิบัติของนักธุรกิจ

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาที่ชี้แนะแนวทางการดำรงอยู่ และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกๆระดับตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่ง ในการนำวิชาการต่างๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎีและนักธุรกิจในทุกระดับให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวางทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอก ได้เป็นอย่างดี

ประมวลและกลั่นกรองจากพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งพระราชทานในวโรกาสต่างๆ รวมทั้งพระราชดำรัสอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้นำไปเผยแพร่ เมื่อวันที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๔๒ เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติของทุกฝ่ายและประชาชนโดยทั่วไป

“เศรษฐกิจพอเพียง” เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีพระราชดำรัสชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอดนานกว่า ๓๐ ปี ตั้งแต่ก่อนเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ และเมื่อภายหลังได้ทรงเน้นย้ำแนวทางการแก้ไขเพื่อให้รอดพ้น และสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน ภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงต่างๆ โดยยังคงยึดเหนี่ยวมาเป็นแนวปฏิบัติในการพัฒนาและบริหารประเทศในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๐ (พ.ศ. ๒๕๕๐ - ๒๕๕๔)

ที่ รต 0005/16888

สำนักพระราชวัง
พระบรมมหาราชวัง กทม.10200

๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๔๒

เรื่อง พระราชทานพระบรมราชานุญาต

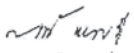
เรียน ประธานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

อ้างถึง หนังสือที่ นร 1001/พ.01 ลงวันที่ 22 ตุลาคม ๒๕๔๒

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาบทความเรื่อง "ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง" ที่แก้ไขแล้ว

ฉบับที่ท่านขอให้มาความกราบบังคมทูลพระกรุณาขอพระราชทานพระบรม-
ราชวินิจฉัย บทความเรื่อง "ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง" ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการพัฒนา
การเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้เชิญผู้ทรงคุณวุฒิในทางเศรษฐกิจและสาขาอื่น ๆ มาร่วมกัน
ประมวลและกลั่นกรองพระราชดำรัส เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง และขอพระราชทานพระบรม-
ราชานุญาตนำบทความดังกล่าวไปเผยแพร่ เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติของสำนักงานฯ และทุกฝ่าย
ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนประชาชนโดยทั่วไป นั้น

ได้นำความกราบบังคมทูลพระกรุณาทราบฝ่าละอองธุลีพระบาทแล้ว ทรง
พระกรุณาปรับปรุงแก้ไขพระราชทาน และทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานพระบรม-
ราชานุญาต ตามที่ขอพระมหากรุณา

(หม่อมหลวงทิระหงส์ เกษมศรี)
ราชเลขาธิการ

กองการในพระองค์

โทร.2253457 62 ต่อ 2315, 2316

เป้าประสงค์ของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญา
ชี้ถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตน
ของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับ
ครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ
ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศ
ให้ดำเนินไปในทางสายกลาง
โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจ
เพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์

- แนวทางการปฏิบัติ
- ทุกระดับ ครอบครัว ชุมชน และรัฐบาล
- แนวทางของทางสายกลาง

ที่มุ่งปฏิบัติในการลงทุน หรือการขยายกิจการของบริษัท เพราะฉะนั้น
แนวทางปฏิบัติ จึงขึ้นอยู่กับระดับที่มีความเชื่อมโยงกับระดับของ
การตัดสินใจ ทั้งในระดับปัจเจกครอบครัว แนวทางปฏิบัติภายในชุมชน
แนวทางปฏิบัติในภาคธุรกิจ และแนวทางปฏิบัติของรัฐบาล หรือ
แม้กระทั่งในภาคนิติบัญญัติที่ต้องปฏิบัติตามแนวทางสายกลาง
ไม่สุดโต่ง ไม่เน้นในทางใดทางหนึ่ง แต่ถามว่า ทางสายกลางนี้มาได้
อย่างไร เมื่อไปวิเคราะห์ส่วนที่สอง คือ หลักของทางสายกลางนั้น
จะนำมาซึ่งหลักของความคิดที่ว่า **ความพอเพียง ความพอประมาณ
สมเหตุสมผล** มีเหตุผลในการที่จะกำหนดสิ่งเหล่านั้น ซึ่งพระองค์ท่าน
ก็ได้พระราชทานว่า **ความพอเพียง** หมายถึง **ความพอประมาณ
ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันที่ดี
พอสมควรต่อการมีผลกระทบใดๆ อันเกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลง
ทั้งภายนอกและภายใน**

“ความพอเพียง” หมายความว่าถึง **ความพอประมาณที่มีเหตุผล และระบบภูมิคุ้มกัน** ถ้าวันนี้เรามาวិเคราะห์ในครอบครัวของเรา ก็คงจะต้องลงมาดูว่า ความพอประมาณในครอบครัวของเรานั้นคืออะไร **พระองค์ท่านได้ทรงงานไว้มาก และในตัวอย่างหนึ่ง ที่พระองค์ท่านได้ทรงเน้นก็คือ การให้เกษตรกรทำบัญชีฟาร์มในครัวเรือนของตน ซึ่งชี้ให้เห็นถึงแนวทางขั้นพื้นฐานของความพอประมาณของเกษตรกร** คือ ให้พิจารณาถึงรายได้และรายจ่ายว่าเป็นอย่างไร ควรจะใช้จ่ายในระดับไหน ควรจะหารายได้อะไร ซึ่งบางครั้งการลดรายจ่ายก็จะกลับมาเป็นรายได้อีกทางหนึ่งด้วย ในทางทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ เวลาเราคิดต้นทุนต่างๆ เราก็จะคิด Cost หรือต้นทุน และจะคิดถึงผลกำไรหรือรายได้ (Income) เพราะฉะนั้น **ความพอประมาณ ก็คือ ความสมดุล** ถ้าคิดในเชิงธุรกิจว่า ลงทุนอย่างไรไม่ให้เสี่ยง บางครั้งการขยายการลงทุนไป โดยที่ยังไม่มีตลาดรองรับที่เพียงพอ ไม่มีเทคโนโลยีการผลิต

เศรษฐกิจพอเพียง คืออะไร

หลักความพอเพียง

ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้อง มีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควร ต่อการมีผลกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลง ทั้งภายนอกและภายใน

- ความพอประมาณ
 - ความมีเหตุผล
 - ระบบภูมิคุ้มกัน
- ต่อผลกระทบ
ของการเปลี่ยนแปลง

ที่ชัดเจน นั่นคือความเสี่ยง เพราะฉะนั้น **ความพอประมาณ คือ การพิจารณาให้ความคิดเห็น (Judgement) หรือการดูความสมดุลต่าง ๆ ซึ่งแตกต่างกันในแต่ละระดับ**

เข้าวินนี้หนังสือพิมพ์ไทยรัฐได้นำเสนอผลการสำรวจ (Survey) ถึงความเข้าใจในปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของนักธุรกิจว่ายังไม่ค่อยมีความเข้าใจในหลักปรัชญาดังกล่าว ซึ่งปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอาจจะทำให้มีผลต่อการดำเนินธุรกิจ ที่เป็นไปในลักษณะที่ยังขาดความเข้าใจในชั้นพื้นฐานของหลักการ เมื่อเราทราบถึงหลักการของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในด้านของความพอประมาณ ความมีเหตุผลและความมีภูมิคุ้มกัน เราก็ไปดูอีกครั้งหนึ่งว่า อะไรคือเงื่อนไขที่จะกำหนดหลักการเหล่านั้น **พระองค์ท่านได้พระราชทานว่า หลักการพอเพียง ต้องอาศัยความรู้ ความรอบคอบ ความระมัดระวัง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง**

หน่วยงานที่สำคัญในการนำเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้

หน่วยงาน		ผู้ที่ควรเป็นแกนหลักในการผลักดัน
ภาครัฐบาล	๒๑.๔๑%	๕๒.๒๔%
อบต. อบจ.	๑.๖๓%	๕.๐๕%
กำนัน / ผู้ใหญ่บ้าน	๒.๔๖%	๙.๘๑%
ภาคเอกชน	๑.๓๔%	๑.๑๓%
องค์กรภาคประชาชน	๙.๗๖%	๑๐.๕๘%
ตัวเราเอง	๖๓.๓๕%	๒๑.๑๘%

ที่มา ศูนย์พยากรณ์เศรษฐกิจและธุรกิจ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

นักวิชาการทั้งหลาย พระองค์ท่านทรงเน้นที่ตัวนักวิชาการ ซึ่งบางครั้งมักจะคิดว่ารู้แล้ว และข้ามขั้นตอนโดยไม่ได้วิเคราะห์อย่างรอบคอบในการนำมาใช้วางแผนหรือการดำเนินธุรกิจ

ขณะเดียวกันก็ต้องเสริมสร้างพื้นฐานทางจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี นักธุรกิจในทุกระดับ ให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน มีความเพียร มีสติปัญญา และความรอบคอบ หลักการนี้คือ เงื่อนไขที่สำคัญที่สุด เมื่อเราเข้าใจวัตถุประสงค์เข้าใจถึงหลักการของความพอเพียงว่าเป็นอะไรแล้ว เราจะต้องสามารถนำมาปฏิบัติให้ตรงตามวัตถุประสงค์ของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยการใช้ความรู้ จริยธรรม และที่สำคัญที่สุดคือ ต้องมีความเพียร

ที่ผ่านมา ผมได้พยายามศึกษาในเรื่องนี้ แต่ยังไม่ทราบว่า จะค้นหาข้อมูลได้จากแหล่งใด บังเอิญได้มีโอกาสอ่าน “พระมหาชนก” ซึ่งได้รวบรวมหลักความรู้ทั้ง ๓ ประการนี้ไว้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งตอนที่จัดแสดงเป็นละครในงาน “นิทรรศการเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสฉลองสิริราชสมบัติครบ ๖๐ ปี” ณ ศูนย์แสดงสินค้าและการประชุม อิมแพ็ค เมืองทองธานี ระหว่างวันที่ ๒๖ พฤษภาคม - ๔ มิถุนายน ๒๕๔๙ โดยหลักความรู้ประการแรก ไม่ใช่แต่วิเศษชาญฉลาดอย่างที่พระองค์ท่านทรงเขียนไว้ในการ์ตูนที่เราเข้าใจ แต่ก่อนที่พระมหาชนกจะกระโดด

เงื่อนไขของเศรษฐกิจพอเพียง

ทั้งนี้จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวัง อย่างยิ่งในการนำวิชาการต่างๆ มาใช้ในการวางแผนและดำเนินการทุกขั้นตอน ขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้าง พื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับ ให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต

ให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญา และความรอบคอบ

- เงื่อนไขหลักวิชา
- เงื่อนไขคุณธรรม
- เงื่อนไขการดำเนินชีวิต

จากเรื่องลงไปในส่วนนั้น ได้ทรงคิดอย่างรอบคอบแล้ว ซึ่งในพระราช นิพนธ์เขียนไว้ว่า ท่านทรงนำนมกับน้ำตาลปั้นเป็นก้อนและเสวยไว้ก่อน เพราะทรงทราบดีว่า ต้องมีพลังงานในการที่จะต้องว่ายน้ำอย่างไม่มี ที่สิ้นสุด และได้ใช้น้ำมันยางทากับผ้าเพื่อป้องกันพระองค์ก่อนที่จะ กระโดดลงไปในส่วน **ซึ่งเห็นได้อย่างชัดเจนว่าได้ทรงใช้หลักวิชาการ แม้แต่ในการดูแลต้นมะม่วง ที่ทรงใช้หลักวิชาการด้านการเกษตร** **ขั้นพื้นฐานอย่างแท้จริง** โดยหลักการทั้ง ๙ ประการที่ใช้ในการดูแล ต้นมะม่วงนั้น นับเป็นหลักการขั้นพื้นฐานของวิชาการเกษตรโดยตรง เพราะฉะนั้น จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะต้องตระหนักเป็นเงื่อนไข ในทุกสาขาวิชาซึ่งว่าต้องมีความมั่นใจว่าตนเองมีหลักวิชาการที่ถูกต้อง ชัดเจน

แต่ที่สำคัญยิ่งไปกว่านั้นก็คือ **การนำหลักวิชาการเหล่านั้น มาวิเคราะห์อย่างรอบคอบและเป็นขั้นตอน โดยจะต้องมีจริยธรรมและคุณธรรมไม่ว่าจะอยู่ในสาขาใด** ทั้งแพทย์ นักวิชาการ นักเศรษฐศาสตร์ นักธุรกิจล้วนต้องมีคุณธรรมทั้งสิ้น หรือถ้ามีคุณธรรม มีหลักวิชาการ แต่ไม่มีความเพียรก็จะมีภูมิคุ้มกัน ในการยึดถือหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทั้งสามส่วนที่พระองค์ท่านได้พระราชทานมานั้น ประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นคืออะไร **เมื่อปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เข้าใจถึงหลักความพอประมาณ มีเหตุผล เข้าใจถึงหลักการขับเคลื่อนฯ โดยใช้หลักวิชาการ คุณธรรมและความเพียร จะช่วยให้เกิดความสมดุลและภูมิคุ้มกันที่จะรองรับต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งในด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี** นั่นก็คือความสมดุลในทุนทั้ง ๓ ทุนที่เป็นเสาหลักค้ำจุนประเทศของเราอยู่

ทุนทั้ง ๓ ทุน ได้แก่ **หนึ่ง ทุนทางด้านเศรษฐกิจ** การทำมาหากิน รายได้ รายจ่าย **สอง คือ ทุนทางด้านสังคม** และ **ทุนที่สาม ก็คือ ทุนทางด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** สภาวะแวดล้อมต่างๆ ที่เกิดขึ้นรอบๆ ตัวเรา เพราะฉะนั้นปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงนั้น เมื่อปฏิบัติแล้วในทุกกระดับ ทั้งระดับครอบครัว ระดับชุมชน และระดับรัฐ ประเทศก็จะมีคามมั่นคงและยั่งยืน มีความสมดุลในทุนทั้งสาม ซึ่งองค์การสหประชาชาติ โดยนายโคฟี อันนัน ได้ยกย่องหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ได้พระราชทานว่าเป็นหลักการขั้นพื้นฐานของการพัฒนาอย่างยั่งยืนที่ชาวตะวันตกเรียกว่า “Sustainable Development”

ผลประโยชน์ของเศรษฐกิจพอเพียง

เพื่อให้สมดุลและพร้อม
ต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลง
อย่างรวดเร็วและกว้างขวาง
ทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม
และวัฒนธรรม
จากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี

- ความสมดุล
- เศรษฐกิจ สังคม
สิ่งแวดล้อม

ถ้าคุณทั้งสามไม่มีความสมดุล
ซึ่งจะได้อธิบายต่อไปถึงระบบโลกาภิวัตน์
ว่า เศรษฐกิจพอเพียงนั้น เป็นหลักการขั้น
พื้นฐานทั้งในเชิงเศรษฐกิจ ทั้งในเชิงของ
สังคม และในเชิงของรัฐศาสตร์ที่จะทำให้
การพัฒนาประเทศมีความสมดุลและยั่งยืน
ซึ่งสำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ
(UNDP) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับหลัก

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และสรุปผลว่าเป็นหลักการขั้นพื้นฐาน
(Fundamental) สำหรับการวางแผนนโยบายต่างๆ ในการพัฒนา
ประเทศ เพื่อให้เกิดความสมดุล ซึ่งผมได้นำเอกสารผลการศึกษา
เรื่อง “รายงานการพัฒนาคนของประเทศไทย ปี ๒๕๕๐” มาแจก
ท่านทั้งหลายในวันนี้ด้วย ซึ่งชี้ว่าประเทศกำลังพัฒนามีปัญหา

เนื่องจากรัฐบาลกำหนดนโยบายโดยมุ่งเป้าหมายส่วนใหญ่ไปในด้านเศรษฐกิจที่เน้นการเจริญเติบโตเป็นหลัก และต้องมาตามแก้ปัญหาด้านสังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในภายหลัง

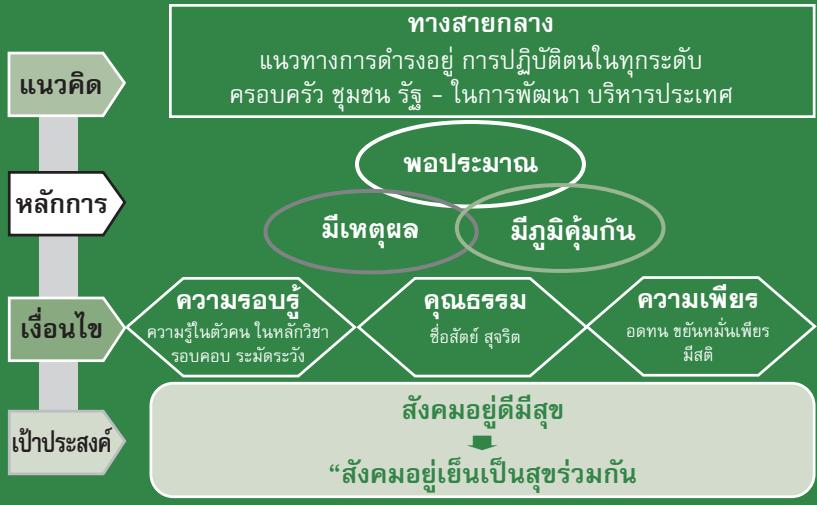
คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงได้นำแนวทาง เป้าประสงค์ หลักการ และเงื่อนไขในปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมารวมไว้ใน Chart แผ่นเดียวกัน และที่ผสมผสานมาเกือบ ๑๐ กว่านาทีก้อยู่ในแผ่นเดียวกันนี้ ซึ่งแนวคิดในปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงนั่นคือ **ความไม่สุดโต่ง ยึดทางสายกลางเป็นแนวทางในการดำรงชีวิต ในการปฏิบัติในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ชุมชน และระดับรัฐ** ทั้งในการบริหารประเทศ การบริหารธุรกิจ และการบริหารครอบครัว ของท่านเอง โดยยึดหลักการ ๓ ประการ คือ **หลักการของความพอประมาณ ความมีเหตุผล และที่สำคัญที่สุดก็คือ ภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง** ซึ่งเมื่อ ๒ ปีที่ผ่านมา สภาฯ ได้จัดทำสมุดบันทึก (Diary) ประจำปี โดยในปีที่ ๒ ยังคงไว้ซึ่งเนื้อหาสาระเดิม เปลี่ยนแต่เฉพาะรูปภาพเพียงเล็กน้อยเท่านั้น เพื่อให้ทันต่อสถานการณ์ ซึ่งเมื่อปี ๒๕๔๙ มีผู้ติดต่อขอพิมพ์เพิ่มประมาณเกือบ ๕ แสนฉบับ

เงื่อนไขที่จะ**ปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง**นั้น ต้องเริ่มตั้งแต่**ความรู้ การใช้คุณธรรม จริยธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และความเพียร** และ**เป้าประสงค์สุดท้ายเมื่อปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแล้ว สังคมก็จะอยู่ดีมีสุข เมื่อสังคมอยู่ดีมีสุข โดยยึดหลักจริยธรรม** เราก็จะอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน อยู่ดีมีสุขนั้น

เศรษฐกิจพอเพียง คืออะไร

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ยังอยู่ที่ในแง่ของการกินดีอยู่ดี มีสภาวะ มีบ้าน หรือปัจจัยสี่ที่พร้อมเพรียง แต่อยู่เย็นเป็นสุขนั้น คือ การอยู่เย็น อยู่ร่วมกันทั้งในเชิงของจิตใจและสภาวะแวดล้อมต่าง ๆ สุดท้ายผมขอชี้แจงให้เห็นว่า “การอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน” นั้น เป็นอย่างไร

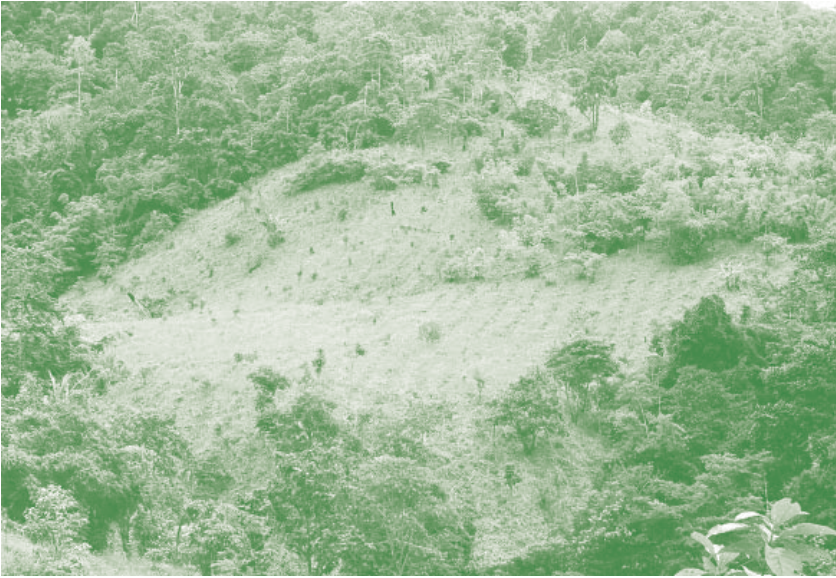
ก่อนที่จะเราไปดูในส่วนที่สองว่า สภาพพัฒนาได้น้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมายกร่างหรือเป็นกระบวนการในการจัดทำแผนฯ ๑๐ อย่างไร ผมขอกราบเรียนว่า **ฯพณฯ องคมนตรีเกษม วัฒนชัย ได้กรุณานำให้ผมไปศึกษาว่า ก่อนที่เราจะเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างถ่องแท้ นั้น ต้องนำไปปฏิบัติเหมือนเวลาที่เราศึกษาหลักพระพุทธศาสนา ก็ต้องเรียนรู้หลักปฏิบัติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ว่าพระองค์ท่านปฏิบัติธรรมอย่างไรในแต่ละกาลป์ (กัปกัลป์) ในแต่ละกัณฑ์ต่างๆ**

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง นั้น เป็นปรัชญา ซึ่งสำหรับผมเข้าใจว่าสูงกว่าหลักปรัชญาอื่นๆ เพราะเป็นหลักความคิดในเชิงตรรกะขั้นสูง ที่มองในระดับที่ว่าเมื่อคนเข้าใจแล้ว เกิดการ

น้อมนำไปปฏิบัติ ก็เหมือนกับหลักศีล ๕ ที่เราปฏิบัติเพื่อความสุภาพ เพราะฉะนั้นเมื่อพิจารณาถึงงานต่างๆ ที่พระองค์ท่านได้ทรงงานมาตลอดการครองราชย์ ๖๐ ปี ว่าทรงยึดหลักอะไรบ้าง ผมใคร่ขออ้างอิงจากที่ฯพณฯ องคมนตรีเกษม วัฒนชัย ได้บรรยายไว้ในหลายๆ โอกาส โดยได้เน้นถึงการที่พระองค์ท่านยึดหลัก ๓ ประการมาโดยตลอด **หลักประการแรก คือ เรื่องการพัฒนาคน**

เพราะฉะนั้น ในสมัยที่ ดร.สุเมธ ตันติเวชกุล ดำรงตำแหน่งเลขาธิการฯ สคช. ได้น้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในแผนฯ ๘ โดยเน้นการพัฒนาที่ใช้คนเป็นศูนย์กลาง ซึ่งเป็นหลักการที่พระองค์ท่านใช้ในการทรงงาน โดย**พระองค์ท่านได้ทรงงานร่วมกับประชาชนมาโดยตลอด ลงไปสัมผัสในความเดือดร้อน ในความทุกข์ยากของประชาชน ศึกษาอย่างถ่องแท้โดยยึดผลประโยชน์ของประชาชนเป็นหลัก ซึ่งประชาชนมีส่วนร่วมในการคิดและตัดสินใจ** จะเห็นได้จากพระราชกรณียกิจต่างๆ ที่พระองค์ท่านจะตัดสินใจพระทัยในการพัฒนาตามโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จะทรงตรัสถามชาวบ้านก่อนเสมอ ชาวบ้านจึงมีส่วนร่วมในการคิด ในการที่จะพัฒนาในหลายๆ รูปแบบ ซึ่งสามารถเห็นได้อย่างชัดเจน

หลักประการที่สอง คือ หลักของการยึดภูมิสังคมไทย

โดยส่วนใหญ่ของการพัฒนาประเทศที่ผ่านมา เราก็คิดว่า เวลาเราสร้างถนน ทั้งในภาคอีสานเหนือใต้ จะเป็นจังหวัดขอนแก่น ชัยภูมิ นครราชสีมา สิงห์บุรี สระบุรี แม้กระทั่งกรุงเทพฯ มีโครงสร้างทางกายภาพเหมือนกัน บางครั้งเราก็บอกว่า ไม่เหมือน เช่น ทางเหนือมีภูเขา ทางใต้มีภูเขาแต่ไม่มีฝนตกตลอด ช่วงหน้าฝน ยาวกว่า อีสานจะแล้ง ลักษณะเป็นที่ราบสูง แต่พระองค์ท่านมองลึกไปกว่า ภูมิประเทศที่เราเข้าใจกัน พระองค์ท่านได้ทรงวิเคราะห์และเข้าใจถึง ภูมิสังคม นั่นคือความแตกต่างในเชิงของวัฒนธรรม ในเชิงของความเป็นอยู่และการดำรงชีวิตของแต่ละคน ของประชาชนชาวไทย ในแต่ละภูมิภาค ในแต่ละชุมชน ในแต่ละหมู่บ้าน ซึ่งมีความแตกต่างของประเพณี วัฒนธรรม และเศรษฐกิจ ตามที่พระองค์ท่านได้

พระราชทานหลายครั้งถึงคำว่า ต้องเข้าใจ เข้าถึงก่อนที่เราจะเริ่ม
ในกระบวนการพัฒนา เพราะความหลากหลายด้านภูมิสังคม
ทางด้านกายภาพและด้านวัฒนธรรมนั้นแตกต่างกัน

ตามที่ท่านพลเอก ปฐมพงษ์ เกสรศุภร์ได้กล่าวไปแล้วในหลายๆ
เรื่อง เช่น การพัฒนาที่พึ่งตนเองเป็นหลักและดำเนินการวิเคราะห์
อย่างรอบคอบและระมัดระวังและทำตามลำดับทุกขั้นตอน ซึ่งสำคัญมาก
ผมพยายามเน้นตรงจุดนี้ตลอดเวลา นักทฤษฎีทั้งหลายที่จบปริญญาเอก
มาแล้วก็คิดว่าเข้าใจแล้ว แต่มักจะข้ามขั้นในการวิเคราะห์ต่างๆ เสมอ

หลักประการที่สาม คือ การพึ่งตนเอง ซึ่งไม่ได้หมายความว่า
ทุกอย่างจะต้องทำด้วยตนเองตลอด แต่ต้องพยายามพัฒนาในการ
พึ่งตนเอง **สิ่งสำคัญที่จะช่วยในการพึ่งตนเองที่ดีที่สุดก็คือ ความรู้**

เศรษฐกิจพอเพียง คืออะไร

หลักการทรงงาน

- เน้นการพัฒนา “คน” เพื่อ ผลประโยชน์ของประชาชน โดย ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
- ยึดหลัก “ภูมิสังคม” ความหลากหลายของระบบภูมินิเวศ วัฒนธรรม เศรษฐกิจ ประเพณี เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา
- เน้นการพัฒนาที่เริ่มต้นจาก “การพึ่งพาตนเอง” ดำเนินการด้วยความรอบคอบ วิเคราะห์ ระมัดระวัง “ทำตามลำดับขั้นตอน”

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

- ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อน
- ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายฯ
- ศูนย์ศึกษาพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบนฯ
- ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้ฯ
- ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิภพทองฯ
- ศูนย์ศึกษาพัฒนาภูพานฯ

เรามีความรู้ในสิ่งที่เรากำลังจะดำเนินการมากน้อยแค่ไหน เกี่ยวกับความรู้ไม่ได้หมายความว่า ฉันรู้แค่นี้ ฉันจะทำแค่นี้ แต่เมื่อเริ่มวิเคราะห์ในตนเองว่า ตนเองนั้นมีความรู้แค่ไหน ก็จะเริ่มแสวงหาความรู้ ซึ่งความรู้นั้นมีอยู่มากมาย เรื่องการพัฒนาในความรู้นั้นจะเห็นว่าเชื่อมโยงกับตัวเราเองก่อนแล้วขยายไปถึงว่า เราศึกษา แสวงหาความรู้เพิ่มเติมในส่วนไหน และต้องทำตามขั้นตอนในการวิเคราะห์อย่างระมัดระวัง

ในช่วง ๖๐ ปีที่พระองค์ท่านได้ทรงงานมา พระองค์ท่านได้สร้างรูปแบบต่างๆ ไว้มากมาย แต่ที่สำคัญที่สุดแล้ว ก็เป็นสมบัติอันล้ำค่าของเราที่เราต้องใช้ต่อ นั่นก็คือ **ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิภพทองฯ ธรรมชาติที่มีชีวิต**ของพระองค์ท่านทั้ง ๖ ศูนย์ ได้แก่ หนึ่งใน **ศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ** จังหวัดฉะเชิงเทรา ชี้ให้เห็นวิธีการใช้หญ้าแฝกในพื้นที่ซึ่งเดินเข้าไปครั้งแรกก็คิดว่าคงจะปลูกอะไรไม่ได้เลย แต่เมื่อพระองค์ท่านได้ใช้หลักของความรู้มาวิเคราะห์

และหาหรือในประเด็นต่างๆ กับ
ประชาชนในภูมิภาค เช่น ในจังหวัด
ปราจีนบุรี และจังหวัดฉะเชิงเทรา
สอง **ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายฯ**
จังหวัดเพชรบุรี มุ่งพัฒนาที่ดิน
และฟื้นฟูป่าไม้ สาม **ศูนย์ศึกษา**

การพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบนฯ จังหวัดจันทบุรี เน้นในเรื่องของระบบนิเวศ
ในการทำการประมงชายฝั่ง สี่ **ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้ฯ**
จังหวัดเชียงใหม่ ที่ดูในเรื่องของป่าและน้ำผมเข้าใจว่าจำลองไว้
อยู่ข้างหน้านี้ ในหลายๆ รูปแบบด้วยกัน ซึ่งจำลองไว้ได้อย่างดีมาก

ห้า **ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิภพทองฯ** จังหวัดนราธิวาส ซึ่งดู
ในเรื่องของดิน มีการทำกิจกรรมแก้งดิน และ หก **ศูนย์ศึกษาการพัฒนา**
ภูพานฯ จังหวัดสกลนคร เน้นการพัฒนาป่าไม้และแหล่งน้ำ ทั้ง ๖ รูปแบบนี้
ถือเป็นห้องเรียน เป็นรูปแบบของการพัฒนาที่พระองค์ท่านได้จำลอง
ทั้งการบูรณาการความรู้ บูรณาการความร่วมมือของส่วนราชการและ
ประชาชนสำหรับการพัฒนา ซึ่งผมยังไม่ได้กล่าวถึงอีกหลายเรื่อง
ที่พระองค์ท่านทรงงานไว้ แม้กระทั่งในเรื่องของการแก้ไขปัญหาจราจร
ในตัวเมือง การแก้ไขปัญหาหน้าเสียดที่บึงมัทกะสัน และอีกหลายโครงการ
ในพระราชดำริต่างๆ นั้น เป็นองค์ความรู้ที่พัฒนาขึ้นมาจากกระบวนการ
ของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่มีความรู้อย่างลึกซึ้ง โดยยึด
การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นหลัก

เศรษฐกิจพอเพียงกับกระแสโลกาภิวัตน์

เมื่อเราเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเด็นที่พระองค์ท่านได้พระราชทานมา เพื่อให้เราสามารถอยู่ได้กับโลกาภิวัตน์ **อันดับแรก** ก่อนที่เราจะทำแผนฯ ๑๐ นั้น **เราเริ่มมีความไม่เข้าใจว่าความรู้ของเราหรือสถานะของประเทศไทยนั้นอยู่ในระดับใด** จะเห็นได้ว่า การพัฒนาประเทศในช่วงที่ผ่านมา หลังจากปี ๒๕๔๐ ได้เกิดวิกฤตเศรษฐกิจ เกิดปัญหาด้านการเงิน ค่าเงินบาทของเราพุ่งขึ้นจาก ๒๕ บาทเป็น ๔๐ บาท ถึง ๕๐ บาท เงินสำรองเงินตราระหว่างประเทศของเราลดลง ในขณะนั้น เหลืออยู่ที่ประมาณ ๓๐ พันล้านเหรียญสหรัฐฯ หมดลงไปในช่วงข้ามคืน ธุรกิจต่างๆ ปิดตัวลง คนกลับบ้านในต่างจังหวัด เพราะไม่มีงานทำในกรุงเทพฯ **แต่ก็ยังเป็นความโชคดีของเราในเวลานั้น ที่พระองค์ท่านได้สร้างภูมิคุ้มกัน ก็คือการพัฒนาชนบทในสาขาเกษตร** ถ้าวันนั้นประเทศไทยไม่มีสาขา

เศรษฐกิจพอเพียงกับกระแสโลกาภิวัตน์

ความเชื่อมโยงเศรษฐกิจโลก

- ศตวรรษแห่งเอเชีย
- การเคลื่อนย้ายอย่างเสรีของสินค้า/เงินทุน
- กลไกทางการเงินของโลก
- ความสำคัญของพลังงานต่อระบบเศรษฐกิจโลก

การเกษตรที่เข้มแข็ง ไม่ว่าจะ
เป็นแรงงานที่ถอยกลับไปอยู่ใน
ชนบทเพราะไม่มีงานจะทำ และ
ถ้าหนักถึงภาพในขณะที่เราไม่มี
เงินตราต่างประเทศ แล้วเรา
ต้องนำเข้าข้าว จะยิ่งลำบากกว่า
เมื่อ ๒ ปีที่ผ่านมาที่เราต้อง

เผชิญปัญหาเรื่องของพลังงาน เพราะฉะนั้นในความเชื่อมโยงทางด้าน
เศรษฐกิจโลกนี้ ก่อนที่จะทำแผนฯ ๑๐ จะต้องมาวิเคราะห์ก่อนว่า
อะไรคือปัจจัยในการเปลี่ยนแปลงที่อยู่รอบด้านของเรา

ในช่วงที่ผ่านมา ระบบเศรษฐกิจโลกมีการเปลี่ยนแปลง
อย่างรวดเร็ว ที่สำคัญที่สุดก็คือ การเปลี่ยนแปลงในด้านของระบบ
โครงสร้าง ด้านกลไก และด้านตลาดเงิน ซึ่งเมื่อไม่นานมานี้
หุ้นในตลาดหลักทรัพย์ลดลงไปเกือบ ๑๐๐ กว่าจุดภายในวันเดียว คือ
วันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๔๙ แต่ก่อนหน้านั้น กองทุนของต่างชาติที่เป็น
เงินเหลือหรือ Hedge Fund ได้เข้ามาโจมตีค่าเงินบาทโดยที่เราไม่ทราบ
เพราะกองทุนเหล่านี้เข้าใจว่าประเทศไทยมีโครงสร้างเศรษฐกิจที่ต้อง
พึ่งพาการส่งออกเกือบร้อยละ ๖๐ ในบางครั้งเกือบถึงร้อยละ ๗๐
นั่นหมายความว่า ถ้าวันนี้ภาคการส่งออกของเราหยุดชะงักลง รายได้
ที่เราได้ในการที่จะจุนเจือแรงงานที่เราจ้างงานอยู่ในขณะนี้ก็จะหยุดลง
เพราะฉะนั้นต่างชาติทราบดีว่า ในนโยบายเศรษฐกิจที่ทุกคนพยายาม
รักษามากที่สุด คือ เสถียรภาพค่าเงินบาท แต่ตลาดการเงินของไทย
ค่อนข้างอ่อนแอ มีเงินทุนที่ไหลเข้ามาเพียงวันละ ๓๐๐ - ๔๐๐ ล้าน
เหรียญสหรัฐฯ ก็จะทำให้เกิดผลกระทบต่ออัตราแลกเปลี่ยนของเรา

ได้อย่างรวดเร็ว ต่างชาติทราบว่าธนาคารแห่งประเทศไทยคงจะต้องแทรกแซงในการที่จะทำให้เกิดเสถียรภาพของค่าเงินบาท จากเมื่อต้นปี ๒๕๔๙ ค่าเงินบาท ๑ ดอลลาร์อยู่ที่ประมาณ ๔๐ บาท พอหลังจากการปฏิรูปการปกครอง ค่าเงินบาทอยู่ที่ระดับประมาณ ๓๖ - ๓๗ บาท **กองทุนต่างชาติทราบครับว่า เวลาที่มีการปรับเปลี่ยนรัฐบาล ตัวเลขเศรษฐกิจมักจะเป็นตัวเลขที่ชี้ถึงความมั่นคงของการดำเนินการของรัฐบาล** จึงเริ่มดำเนินการในการเคลื่อนทุนที่มีเหลืออยู่ในขณะนั้น ซึ่งดอลลาร์ก็อ่อนลงด้วยในขณะเดียวกัน **เมื่อเข้ามาในประเทศไทยทำให้เราต้องเริ่มปกป้องค่าเงินบาท**

ถ้าย้อนกลับไปที่เมื่อปี ๒๕๔๐ ได้มีการแทรกแซงค่าเงินบาท ณ วันนั้นก็ยิ่งแทรกแซงอยู่ และอาจจะเหลืออยู่ที่ประมาณ ๓๒-๓๓ บาท เหมือนกับค่าเงินบาทใน Offshore ที่เห็นเมื่อ ๒-๓ วันที่ผ่านมา แต่เมื่อปี ๒๕๔๐ ผมเข้าใจว่าที่ต้องต่อสู้ถึงวินาทีสุดท้ายเพราะว่า ขณะนั้น

เรามีหนี้สินในต่างประเทศเกือบ ๙,๐๐๐ ล้านเหรียญสหรัฐฯ แต่วันนี้หนี้สินต่างประเทศของเรามีอยู่ประมาณ ๕๐ พันล้านเหรียญสหรัฐฯ น้อยกว่าครึ่งหนึ่ง

การตัดสินใจในวันนั้นนับเป็นการสร้างวินัยตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือ รับผิดชอบต่อจริงของตลาด เราถึงตัดสินใจ ผมเข้าใจว่า

ทางธนาคารชาติก็ตัดสินใจในการที่จะใช้มาตรการในการที่จะดูแลการเคลื่อนย้ายเงินทุนที่ถูกต้องตามกลไกตลาด กรณีเสถียรภาพของค่าเงินบาท ถ้าเป็นรัฐบาลโดยทั่วไป ก็คงบอกว่า ไม่เอาละ ยังไงก็ต้องแทรกแซงต่อไปก่อน เพื่อรักษาเสถียรภาพตรงนั้น แต่วันนั้น ผมเข้าใจว่าเป็นการตัดสินใจที่ถูกต้อง และวันนี้ทุกอย่างก็กลับมาอยู่ในดุลยภาพอีกครั้งหนึ่งที่อัตราค่าเงินบาทเริ่มมีเสถียรภาพที่ ๓๕ บาท เกือบ ๓๖ บาท เงินทุนไหลเข้าตามปกติ **แต่ประเด็นที่สำคัญก็คือว่า กลไกทางการเงินที่เปลี่ยนแปลงไปในขณะนี้ เรามีภูมิคุ้มกันหรือไม่**

ข้อแรก เมื่อวันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๔๙ เห็นได้อย่างชัดเจนว่าตลาดหลักทรัพย์ไทย ต้องพึ่งพาทุนระยะสั้นเป็นหลัก ศักยภาพของเงินบาทอาจจะถูกโจมตีโดยค่าเงินของกองทุนที่เก็งกำไรในช่วงข้ามคืนได้ เพราะฉะนั้นมาตรการที่ออกไปในขณะนั้นก็คือ **การสร้างภูมิคุ้มกันในระดับหนึ่งของตลาดเงินและตลาดทุนของประเทศไทย**

ข้อสอง หลังจากปี ๒๕๓๗ องค์การการค้าโลก (WTO) ได้กำหนดกฎเกณฑ์ทางการค้าต่างๆ ซึ่งเป็นข้อตกลงที่เรียกว่า**กฎของโลก (Global Rule)** เพื่อสนับสนุนให้มีการค้าอย่างเสรี และการเคลื่อนย้ายของทุนอย่างเสรีมากยิ่งขึ้น

ข้อสาม พลังงานยังเป็นปัจจัยสำคัญในการเปลี่ยนแปลงและมีผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจของไทยอย่างสูง จะเห็นได้ว่าการเปลี่ยนแปลงอัตราการเจริญเติบโตทางด้านรายได้ประชาชาติของเรา

เมื่อปี ๒๕๔๙ ถ้าราคาน้ำมันอยู่ที่ระดับ ๕๐-๕๕ เหรียญสหรัฐฯ ต่อบาร์เรล เราจะมีอัตราการขยายตัวถึงเกือบร้อยละ ๖ แต่ว่าน้ำมันเป็นปัจจัยหนึ่ง que เมื่อนำเข้ามาแล้วจะทำให้เกิดเงินเฟ้อ เมื่อเกิดเงินเฟ้อก็ต้องปรับและแก้ไขเงินเฟ้อด้วยอัตราดอกเบี้ยที่เหมาะสม เมื่ออัตราดอกเบี้ยสูงขึ้น ค่าใช้จ่ายด้านพลังงานสูงขึ้น นั่นก็คือผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อระบบกระบวนการผลิตของประเทศ เพราะฉะนั้นต้องพิจารณาว่า เรามีความเข้าใจในความเชื่อมโยงของระบบเศรษฐกิจไทยต่อระบบโลกาภิวัตน์ในด้านของทุนเสรีนิยมมากน้อยเพียงใด

เศรษฐกิจพอเพียงสอนให้เรารู้ว่า ต้องวิเคราะห์อย่างลึกซึ้ง ที่ผมยกตัวอย่าง

มาตรการของธนาคารชาติ นั้นนับเป็นตัวอย่างที่ดีให้เห็นว่าเรามีความเข้าใจในระดับหนึ่งเราถึงใช้มาตรการดังกล่าว

นอกจากนี้ เราต้องเข้าใจถึงการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกในขณะนี้ โดยเฉพาะทางด้านเทคโนโลยี ในช่วง ๒๐-๓๐ ปีที่ผ่านมา ทุกคนคงจะเข้าใจยุคที่เราเรียกว่า ยุคเทคโนโลยีสารสนเทศ (IT) แต่ก่อนหน้ายุคไอที คือ ยุคปฏิวัติอุตสาหกรรม ซึ่งเทคโนโลยีมีบทบาทต่อการพัฒนาโลกมาโดยตลอด

ขณะนี้ ยุคไอทีที่กำลังมีบทบาทน้อยลง เพราะได้เข้าสู่ยุคที่เราเรียกว่า **ยุคโมเลกุล (Molecular)** หรือนาโน-เทคโนโลยี คือ การศึกษาภายในเซลล์หรืออณูต่างๆ ของโลก แทนที่จะออกไปศึกษาภายนอกโลกเหมือน

ในอดีตที่ยุคหนึ่งมีการศึกษาภายนอกโลกเกี่ยวกับดวงดาวต่างๆ แม้กระทั่งดวงจันทร์ ที่ในปี ๒๕๐๓ สหรัฐฯ โดยนาซ่าพยายามจะศึกษาว่าภายนอกโลกเป็นอย่างไร แต่ขณะนี้กลับมามีการศึกษาว่าภายในตัวมนุษย์ภายในเซลล์ของมนุษย์หรืออณูต่างๆ ของโลกที่เรียกว่าโมเลกุล มีการรวมเทคโนโลยีหลากหลายประเภทเข้าด้วยกัน (**Convergence**) เพื่อให้การพัฒนามีประสิทธิภาพมากขึ้น และการนำเทคโนโลยีเดี่ยวไปใช้ในหลากหลายด้าน (**Divergence**) เช่น สเต็มเซลล์ (Stem Cell) และมีการพัฒนาเทคโนโลยีชีวสารสนเทศ (**Bioinformatics**) โดยการประยุกต์

เศรษฐกิจพอเพียงกับกระแสโลกาภิวัตน์

เทคโนโลยี

- การเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี
MFG → IT → Biotech → Molecular
- Convergence → Divergence
Bio-Information → Nano-material
- ทรัพย์สินทางปัญญา

ใช้คอมพิวเตอร์ทางชีววิทยาการแพทย์ในการถอดรหัสพันธุกรรมมนุษย์ การถอดพันธุกรรมเชื้อโรค ที่ท่านเห็นว่าที่โรงพยาบาลมีเครื่องสแกนต่างๆ คือ การวิเคราะห์โมเลกุลด้านไบโโอลจี (Biology) โดยการแปลงข้อมูลให้อยู่ในรูปแบบที่แปลผลได้ง่าย (Digitize) เช่น รูปภาพ ตัวเลขเชิงสถิติ และโมเลกุล ซึ่งจะช่วยให้แพทย์สามารถเข้าใจสภาพของก้อนเนื้อว่าเป็นอย่างไร หรือก่อนจะเข้าบ้านสามารถใช้โทรศัพท์มือถือเปิดแอร์ได้ ซึ่งเป็นการพัฒนาทางด้านกายภาพ (Physic) กับเทคโนโลยีด้านการสื่อสาร หรือโรคเลือดที่สามารถใช้สเต็มเซลล์ในการรักษาได้ เหล่านี้คือตัวอย่างของการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในช่วง ๑๕ ปีที่ผ่านมา แต่เรามีความรู้และความเข้าใจมากน้อยเพียงใด

ที่สำคัญที่สุดคือ จากการก่อตั้งองค์การการค้าโลก (WTO) เมื่อปี ๒๕๓๗ ความรู้เหล่านี้ได้มีการนำมาดำเนินการจดทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญา (Intellectual Property Right) ซึ่งเริ่มมีบทบาทสำคัญมาก โดยเมื่อประมาณ ๔-๕ ปีที่ผ่านมา ทุกคนคงเข้าใจเรื่องเทคนิคการตัดแต่งพันธุกรรม (Genetic Modification Organism - GMO) ว่าทำไมประเทศไทยไม่เปิดรับเทคโนโลยีทางด้านนี้ ทั้งที่เป็นเรื่องที่น่าจะเป็นประโยชน์ เพราะเมื่อนำมาวิเคราะห์อย่างชัดเจนแล้วจะพบว่าจีเอ็มโอ (GMO) นั้น มีประโยชน์ในทางวิทยาศาสตร์ คือ สามารถที่จะสร้างผลผลิตต่างๆ และการถ่ายทอดทางพันธุกรรมโดยการตัดแต่งยีน (Cloning) ได้

ในด้านจริยธรรม (Ethic) นั้น อธิบายได้ว่า ถ้ามีสองคน เช่น ถ้าพรุ่งนี้มีผมตัวเล็กๆ เพิ่มมาอีกคนหนึ่ง สังคมไทยจะรับได้ไหม

แต่ที่สำคัญที่สุดของการตัดแต่งพันธุกรรม ก็คือ การที่ไปทำลายสิทธิของเกษตรกรไทย ในทางวิทยาศาสตร์สามารถอธิบายได้ว่ามีอันตรายอย่างไร และเราได้รับได้น้อยเพียงใดทั้งในด้านชีววิทยา (Biology) ด้านกายภาพ ด้านจริยธรรม และพุทธศาสนา แต่สิ่งสำคัญที่สุดที่สังคมไทยรับไม่ได้ก็คือว่า ถ้าวันหนึ่งเกษตรกรไทยจะต้องซื้อเมล็ดพันธุ์มาปลูก จะเป็นการทำลายฐานทางด้านการศึกษาของเรา ซึ่งมีมาโดยตลอด เมื่อวิเคราะห์อย่างรอบคอบเป็นขั้นตอน น้ำหนักก็คือยังไม่รับจีเอ็มโอ เพราะถ้ารับจีเอ็มโอเข้ามา เราต้องไปซื้อเมล็ดพันธุ์จากบริษัทข้ามชาติ ขณะที่ทุกๆ ปี เกษตรกรที่ภาคอีสาน เก็บเกี่ยวแล้วเสร็จก็จะขายส่วนหนึ่งเป็นเมล็ดพันธุ์ จึงนับเป็นการทำลายรากฐาน (Fundamental) ของการศึกษาของเราทีเดียว นี่คือระบบของการวิเคราะห์ไม่ว่าท่านจะเห็นว่าเป็นเทคโนโลยีในส่วนไหนก็ตาม

ด้านสังคม สังคมโลกกำลังเปลี่ยนแปลงเข้าสู่วัยผู้สูงอายุ เพราะอัตราการเจริญเติบโตของประชากรของประเทศไทยนี้น้อยกว่า ๑ อยู่ที่ประมาณ ๐.๗๙ ผมทราบมาว่า โลกมีอัตราการเจริญเติบโตของประชากร

อยู่ที่ประมาณ ๑ กว่าๆ เท่านั้น หมายความว่าอัตราส่วนของวัยแรงงานกับวัยผู้สูงอายุจะเริ่มเปลี่ยนโครงสร้าง เมื่อมาวิเคราะห์โลกแล้วจะเห็นว่ายุโรปกำลังเข้าสู่วัยผู้สูงอายุอย่างรวดเร็ว ขณะที่ประเทศญี่ปุ่นเตรียมการมาเป็นเวลา ๑๐ ปี ประชากรญี่ปุ่นจะมีประมาณ ๑.๘ ล้านคนที่จะเกษียณอายุ แต่มีเงินทุนที่สะสมอยู่ ๘๐ พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ที่จะใช้ในช่วงของเกษียณ **เพราะฉะนั้น มาพิจารณาดูว่าสังคมของผู้สูงอายุ ในลักษณะของโลกาภิวัตน์จะเป็นโอกาสหรือวิกฤตของไทย**

เศรษฐกิจพอเพียงกับกระแสโลกาภิวัตน์

สังคม

- โลกกำลังเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ → อัตราส่วนแรงงานและผู้สูงอายุ
- การถดถอยของทุนด้านสังคม และวัฒนธรรม
- ครอบครัวขยาย → ครอบครัวเดี่ยว

สำหรับประเทศไทย วันนี้เราได้เตรียมความพร้อมสำหรับ
วัยรุ่นหรือเยาวชนที่จะเข้าสู่วัยแรงงานไว้มากน้อยเพียงใด ถ้าวัยรุ่น
ยังตื่น ตีตซึ่งๆ อยู่ในดิสโก้เทค มีปัญหาเรื่องยาเสพติด วันที่เราเกษียณ
อายุไปแล้ว เราจะมีลูกหลานที่ง่อยเปลี้ย ไม่มีปัญญา นั่นคืออันตราย
อย่างมากสำหรับฐานของการพัฒนาประเทศ แต่ในขณะเดียวกัน
เมื่อพิจารณาออกไปภายนอก ยังเป็นโอกาสของประเทศไทยในการที่จะ
ให้บริการดูแลด้วยการเป็นเจ้าของบ้านที่ดี (Hospitality) เป็นสังคม
ที่เอื้ออาหารดูแลผู้สูงอายุด้วยวัฒนธรรมของเรา ซึ่งถือเป็นธุรกิจ
อีกอย่างหนึ่งที่น่าสนใจ ที่จะช่วยสร้างความมั่นคงให้กับประเทศได้
แต่ทว่าทางสังคมของวัยรุ่นของไทยในการที่จะเอื้ออาหารนับว่ามีระดับ
ที่ลดน้อยถอยลง

ในขณะเดียวกัน วันนี้ เมื่อเราไปดูโครงสร้างของสังคมไทย
จะติดกับสมัยก่อนที่ในครอบครัวหนึ่งจะอยู่ด้วยกันพ่อแม่ลูกและหลาน
ซึ่งไม่ใช่เรื่องที่น่าตกใจสำหรับสังคมไทยในสมัยก่อน ที่จะมี ๓ หรือ ๔ รุ่น
(Generations) อยู่ในครัวเรือนเดียวกัน ผมยังดีใจครับในครอบครัวที่ผม
อยู่ที่นี่ คุณพ่อของผมยังอยู่ ลูกชายของผมอายุ ๒๕ ปี เมื่อวันก่อนก็ยังบอก
กับลูกชายว่า **ยังเป็นโอกาสดี
ของเราที่มี ๓ รุ่น อยู่ใน
ครอบครัวเดียวกันที่เรียกว่า
ครอบครัวขยาย** แต่วันนี้
ครอบครัวส่วนใหญ่มีเพียง
๒ รุ่น คือพ่อแม่และลูกอยู่
ในครอบครัวเดียวกันเท่านั้น
จะเห็นว่าเริ่มมีการโหล่ง

การเคลื่อนย้ายคน/ข้อมูลอย่างเสรี

- มีการเคลื่อนย้ายของคนอย่างเสรี
- การขยายตัวและรูปแบบธุรกิจที่เปลี่ยนแปลง
- อิทธิพลของสื่อสารมวลชนของโลก

ที่ลูกย้ายออกไปอยู่คอนโด หรือแยกไปอยู่อีกบ้านหนึ่ง ซึ่งถือว่าทุนทางด้านสังคม ความเอื้ออาทรต่างๆ ลดลง ดังนั้น อีกไม่นานก็คงจะมีบ้านพักคนชราเพิ่มมากขึ้น

น่ากลัวครับ ไม่ใช่เรามองเฉพาะตัวเองนะ แต่ว่ามองในสังคมโดยรวม **นี่คือทุนทางสังคมที่สำคัญสำหรับวัฒนธรรมในเชิงตะวันออกที่ประเทศไทยยังมีอยู่ แต่กำลังจะลดน้อยลง** เนื่องจากมีการเคลื่อนย้ายของคนได้อย่างเสรี ไม่เพียงแต่แรงงานต่างด้าวที่เข้ามาในประเทศไทยเป็นล้านคน ทั้งเข้ามาโดยเสรีส่วนหนึ่ง และบางส่วนที่เราสามารถควบคุมได้ การเคลื่อนย้ายโดยบริษัทข้ามชาติ หรือการทำธุรกิจข้ามชาติ รวมทั้งการที่เรายอมรับวัฒนธรรมตะวันตกมากขึ้นจากกระแสโลกาภิวัตน์ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในทศวรรษที่ผ่านมา ส่วนเรื่องสุดท้ายของโลกาภิวัตน์ก็คือเรื่องของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งรวมถึงเรื่องของแผ่นดินไหว และสึนามิที่เกิดขึ้นโดยที่ไม่ได้คาดคิดด้วย

เศรษฐกิจพอเพียงกับกระแสโลกาภิวัตน์

ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม

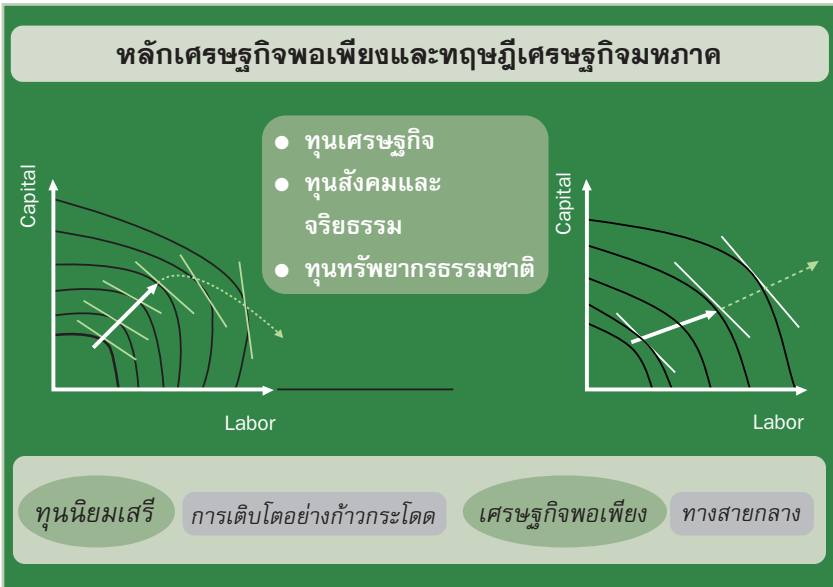

- อัตราการใช้ทรัพยากร ดิน น้ำ ป่า
เกินกว่าอัตราที่ธรรมชาติสร้างทดแทน
- อุบัติภัยธรรมชาติ แผ่นดินไหว
น้ำท่วม สึนามิ
- โรคอุบัติใหม่ เช่น ไข้หวัดนก SARS

ประเทศไทยต้องเผชิญกับภัยแล้งในปี ๒๕๔๘ และเผชิญกับอุทกภัยในปี ๒๕๔๙ ต้องเสี่ยงประมาณไปเป็นหมื่นๆ ล้าน ในการแก้ปัญหา โดยภัยแล้งใช้งบประมาณ ๑๗,๐๐๐ ล้านบาท ส่วนอุทกภัยใช้งบประมาณ ๓๐,๐๐๐ ล้านบาทเศษ นอกจากนี้ ยังมีปัญหาจากแผ่นดินไหวอีกด้วยที่น่าตกใจก็คือ ในการประชุมของนักเศรษฐศาสตร์ที่เมืองดาวอส ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ เมื่อเดือนมกราคม ๒๕๕๐ ไม่มีการหารือในเรื่อง ตลาดเงิน ตลาดทุน แต่กลับ**มีวาระที่สำคัญกว่า คือ เรื่องโลกร้อน (Global Warming) และเรื่องปฏิกิริยาเรือนกระจก (Greenhouse Gas Effect) ซึ่งเป็นเรื่องที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และมีผลกระทบต่อครอบครัว ชุมชน และต่อประเทศชาติ** อีกทั้งโรคไข้หวัดนกก็ยังคงระบาดอยู่จนกระทั่งเราเริ่มเคยชิน นับว่าอันตรายมากครับ

เมื่อปี ๒๕๔๗ ได้เกิดการระบาดของโรคไข้หวัดนก ซึ่งได้รับความร่วมมืออย่างดีจากฝ่ายทหารในการดูแลแก้ไขปัญหาการแพร่ระบาดของเชื้อโรค ซึ่งต้องดำเนินการอย่างมีวินัย เพราะในขณะนั้นเรายังไม่มีความรู้เกี่ยวกับการแพร่ระบาดของเชื้อโรค แต่ในที่สุดก็สามารถควบคุมได้ นอกจากนี้เรายังต้องเผชิญปัญหาเกี่ยวกับโรคซาร์มาแล้วด้วยเช่นกัน แต่อย่ารู้สึกว่าเป็นสิ่งที่เราเคยชิน เพราะจะทำให้เราไม่มีการเตรียมความพร้อม ภูมิคุ้มกันของเราก็จะอ่อนแอลงไป

เศรษฐกิจพอเพียงกับหลักการพัฒนาประเทศ และความมั่นคง

ก่อนที่จะกล่าวถึงเรื่องแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๐ ว่ามียุทธศาสตร์ที่สำคัญอะไรบ้างนั้น ผมขอย้ำว่านี่เป็น เศรษฐศาสตร์ขั้นพื้นฐาน ถ้าใครเรียนเศรษฐศาสตร์มา จะทราบว่าเวลา เราจะพัฒนาประเทศ เราก็ถามว่า เรามีทุน (Capital) มีแรงงาน (Labor) และมีพื้นที่ดิน (Land) พุดง่าย ๆ ก็คือมีที่ดิน แรงงาน และ ทุนมากน้อยเพียงใด ถ้าเป็นระบบอย่างทุนนิยมเสรีโดยทั่วไป เราก็จะไป ที่สูงสุด ก็คือ นำเทคโนโลยีที่มีอยู่มาขยายการผลิต โค้ง ๆ นั้น คือ ระบบ การผลิตที่เราทำได้ และเราก็จะไปหาจุดสูงสุด โดยบางครั้งก็ต้องพึ่งพา ถ้าทุนไม่มีก็นำทุนจากต่างประเทศเข้ามา ถ้ามาบ้างให้ต่างชาติมาร่วมทุน (Joint-venture) บ้าง แรงงานไม่มีก็ใช้แรงงานต่างชาติ ที่ดินไม่มี ก็ถางป่าไปมาก ๆ เราก็สามารถที่จะทำให้การขยายตัวทางเศรษฐกิจ พุ่งทะยานอย่างรวดเร็วในระยะสั้นแต่สิ่งเหล่านี้นำมาซึ่งความไม่ยั่งยืนครับ

เมื่อพิจารณาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงว่า ต้องมีความสมดุลทั้งสามทุน ทุนที่ผมพูดถึงในแนวเศรษฐกิจเสรี ก็คือ ทุนทางด้านเศรษฐกิจเท่านั้น แต่เมื่อคำนึงถึง**ทุนทางด้านสังคม จริยธรรม ทุนทางด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** จะเห็น ได้จากสภาพสังคมในปัจจุบัน ทำงานทั้งวันไม่มีเวลาอบรมลูกหลาน รู้จักกันตอนไหนไม่ทราบเหมือนกัน เพราะเวลาที่พ่อแม่กลับบ้าน ลูกก็หลับแล้ว ตอนเช้าพ่อแม่ต้องรีบออกไปทำงานแต่ลูกยังไม่ตื่น ปล่อยให้อยู่กับพี่เลี้ยง เมื่อลูกโตขึ้นจะให้ลูกได้ก็เพียงทางด้านวัตถุ เช่น

รถยนต์ แต่ไม่ได้ให้ลูกทางด้านจิตใจเหมือนกับที่เราเคยได้รับในสมัยที่เราเป็นเด็ก

ในสังคมของทุนนิยมโดยทั่วไป จะดูในเรื่องของทุนเศรษฐกิจ แต่เพียงอย่างเดียว เมื่อไม่มีทุน (Capital) ก็ใช้วิธีนำเข้า (Import) หรือ กู้ แรงงานไม่มีก็นำเข้ามา ที่ดินไม่มีก็ถางป่า สร้างนิคมไปเรื่อยๆ เป็นผลให้อัตราการขยายตัวพุ่งสูงขึ้น แต่ในที่สุดเมื่อทุนถนออกไป แรงงานไม่มีฝีมือและไม่มีทักษะเพียงพอ เมื่อเริ่มขาดทุนทางด้านสังคม ความเอื้ออาทรลดลง ตกลงไปอยู่ที่จุดที่ทุนทั้งหลายถอยหลังกลับ แต่การพัฒนาในหลักเศรษฐกิจพอเพียงนั้น คือ ความสมดุลทั้ง ๓ ทุน เมื่อทั้งสามทุนมีความสมดุล การพัฒนาถึงแม้ว่าจะไม่ก้าวกระโดด แต่เป็นการพัฒนาที่มั่นคงยั่งยืน (Sustainable Development) ซึ่งก็คือ ทางสายกลางที่เลือกความสมดุลระหว่างทุนทั้งสาม โดยไม่จำเป็นจะต้องมีอัตราการเจริญเติบโตในระดับสูงที่มาจากการใช้ทุนอย่างไม่สมดุล

เมื่อเริ่มจัดทำแผนฯ ๑๐ สคช. ได้วิเคราะห์ในเรื่องของ โลกาภิวัตน์ที่มีการเปลี่ยนแปลงในเชิงของตลาดการค้า ตลาดทุน ตลาดเงิน การเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยี และในด้านสังคมที่จะเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และการเคลื่อนย้ายของคนอย่างเสรี แล้วจึง มาวิเคราะห์ว่า **วันนี้ทุนของประเทศไทยทั้ง ๓ ทุน เป็นอย่างไร ทุนทางด้านเศรษฐกิจก็ดูเหมือนกับว่า เรามีความเข้มแข็งในระดับหนึ่ง แต่การออมต่าง ๆ เพื่อที่จะต้องพึ่งพาตนเองก็เริ่มน้อยลง ทุนทางสังคม เริ่มถดถอยลง ส่วนทุนทางด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ก็ใช้ไปมากพอสมควรแล้วในขณะนี้**

สศช. ได้วางยุทธศาสตร์ของแผนฯ ๑๐ ไว้ ๕ ยุทธศาสตร์หลัก แผนฯ ๑๐ นี้ ไม่มีแผนงานและโครงการครับ แต่เป็นแผนยุทธศาสตร์ที่น้อมนำหลักการและกระบวนการของการวิเคราะห์อย่างรอบคอบทุกขั้นตอนมาเป็นหลักในการเขียนแผน ซึ่ง ๕ ยุทธศาสตร์หลักประกอบด้วย ยุทธศาสตร์แรก **ยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพคนและสังคมไทยสู่สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้** ซึ่งตามหลักการ คือ เน้นเรื่องของคน ยุทธศาสตร์ที่สอง **ยุทธศาสตร์การสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและสังคมให้เป็นรากฐานที่มั่นคงของประเทศ** เน้นครอบครัวและชุมชน ให้ความสำคัญว่า ชุมชนจะต้องเป็นรากฐานที่สำคัญของประเทศ ยุทธศาสตร์ที่สาม **ยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้สมดุลและยั่งยืน** โดยต้องดูความสมดุลของทุนต่างๆ ยุทธศาสตร์ที่สี่ **ยุทธศาสตร์การพัฒนابนฐานความหลากหลายทางชีวภาพและการสร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม**

เศรษฐกิจพอเพียงกับหลักการพัฒนาประเทศและความมั่นคง

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๐

๕ ยุทธศาสตร์การพัฒนา

๑. ยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพคนและสังคมไทยสู่สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้
๒. ยุทธศาสตร์การสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและสังคมให้เป็นรากฐานที่มั่นคงของประเทศ
๓. ยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้สมดุลและยั่งยืน
๔. ยุทธศาสตร์การพัฒนابนฐานความหลากหลายทางชีวภาพ และการสร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม
๕. ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการประเทศ

และยุทธศาสตร์สุดท้าย ยุทธศาสตร์ที่ห้า **ยุทธศาสตร์การเสริมสร้าง
ธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการประเทศ** ดูเรื่องทูลทางด้านจริยธรรม
หรือการบริหารจัดการ (Governance) ของประเทศ

ในยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพคนและสังคมไทยสู่สังคม
แห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ นั้น กำหนดไว้ ๓ เรื่องหลัก คือ
ทำอะไรที่จะพัฒนาคนให้มีคุณธรรม คุณธรรมนำความรู้ โดยยึด
หลักการ บ้าน วัด โรงเรียน ซึ่งเมื่อเข้าท่านพลเอก ธีรวัฒน์ เอเมสุวรรณ
ที่ปรึกษา สปท. ถามผมว่า อะไรคือหลัก ซึ่งตั้งแต่สมัยโบราณนั้น
การเชื่อมโยงระหว่างบ้าน วัด และโรงเรียน นับเป็นหลักสำคัญที่สุด
ที่เราจะใช้คุณธรรมนำความรู้ได้

ระบบการศึกษาในช่วงหลังนี้ มักจะเน้นในเรื่องของเทคโนโลยีเป็นหลัก แต่จริยธรรมหรือคุณธรรมต่างๆ อาจจะด้อยลงไป และที่สำคัญความรู้ที่เราจะให้แก่เด็ก ไม่ได้อยู่ที่โรงเรียนเพียงอย่างเดียว น่าจะอยู่ที่บ้านเกือบครึ่ง เพราะฉะนั้น ผู้ปกครอง ก็คือ ครูที่สำคัญที่สุดสำหรับเด็กวันนี้ต้องกลับไปพิจารณาดูว่าท่านใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงหรือไม่ ในการดูแลลูกหลานของท่านให้มีความสมดุลในระดับหนึ่ง เช่น มีเวลาพักวันละ ๑ ชั่วโมง หรืออาทิตย์ละ ๒-๓ ชั่วโมงหรือไม่ หรือว่าปล่อยเวลาทั้งหมดให้อยู่กับครูพิเศษ เพราะฉะนั้น สศช. จึงเน้นยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านจิตใจ การเชื่อมโยงนโยบายเรื่องของบ้าน วัด และโรงเรียนเข้าด้วยกัน

**พัฒนาคนให้มีคุณธรรม
นำความรู้เกิดภูมิคุ้มกัน**

พัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีจิตใจดีงาม มีสำนึกสาธารณะ มีสติปัญญา เพิ่มพูนความรู้ และทักษะให้แก่แรงงาน เร่งผลิตนักวิทยาศาสตร์/นักวิจัย ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตและจัดการองค์ความรู้ท้องถิ่นและสมัยใหม่

**เสริมสร้างสุขภาวะคนไทย
ให้แข็งแรง**

พัฒนาระบบการรักษา ควบคู่กับการป้องกัน และฟื้นฟูร่างกาย/จิตใจ ส่งเสริมการบริโภคที่ปลอดภัย ใช้สมุนไพรภูมิปัญญาไทย ร่วมกับเทคโนโลยีสะอาดในการผลิต ลด ละ เลิกพฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพ

**ยุทธศาสตร์
การพัฒนาคุณภาพคน
และสังคมไทยสู่สังคม
แห่งภูมิปัญญาและ
การเรียนรู้**

เสริมสร้างคนไทยอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสันติสุข

สร้างครอบครัวให้เข้มแข็ง สร้างหลักประกันที่มีนัยทางเศรษฐกิจ สังคม ให้ประชาชนด้านอาชีพ สวัสดิการสังคม การออม การดำรงชีวิตที่ปลอดภัยสงบสุข รวมทั้งขยายบริการสังคมแก่ผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส

เมื่อมีความรู้แล้ว ต่อมาคือ เรื่องของสุขภาพของคน แผนฯ ๑๐ มุ่งสร้างระบบของการป้องกัน มากกว่าการรักษา เพราะการพิชิตตลอดเวลาแสดงว่ามีการดูแลในเรื่องสุขภาพของตนเองได้ดี เนื่องจากเมื่อเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุแล้วภาระของประเทศในการดูแลเรื่องสุขภาพจะสูงขึ้นเรื่อยๆ เพราะฉะนั้น วันนี้ประเทศไทยต้องเตรียมความพร้อมในการที่จะสร้างสุขภาพให้เกิดขึ้น ในการป้องกันไม่ให้เกิดโรคตั้งแต่การบริโภคอาหารที่ถูกต้องตามหลักโภชนาการ การออกกำลังกายที่เหมาะสมก่อนที่จะไปใช้ยาในการรักษา ซึ่งความสมดุลในจุดนี้เป็นเรื่องที่สำคัญมาก ซึ่ง สศช. เห็นว่า ในแผนฯ ๑๐ นี้ รัฐบาลจะต้องเน้นในเรื่องของการป้องกันมากกว่าการรักษา เป็นต้น

ทำอย่างไรที่จะสร้างครอบครัวให้เข้มแข็ง เพื่อสร้างหลักประกันที่สำคัญในด้านสังคมของประชาชน ทั้งในด้านสวัสดิการสังคม การดูแลผู้สูงอายุ ความปลอดภัยต่าง ๆ ท่านจะเห็นว่า แม้กระทั่งในเรื่อง

ของยุทธศาสตร์ เราได้นำเอาหลักการของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาดูในด้านของความสมดุลในเรื่องสุขภาวะ ในเรื่องของการเรียนรู้ จริยธรรม และในเรื่องของการที่จะให้การดูแล เอื้ออาทรแก่ผู้ที่เราควรให้การสงเคราะห์ เช่น ผู้ด้อยโอกาส หรือ ผู้ทุพพลภาพ

ในยุทธศาสตร์การสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและสังคม ให้เป็นรากฐานที่มั่นคงของประเทศ หลักการต่างๆ ในรัฐธรรมนูญ หรือแนวทางการบริหารของประเทศไทยระบุว่าเราจะต้องกระจายอำนาจ ในการปกครอง การกระจายอำนาจในการปกครองนั้น ขณะนี้ ถึงแม้ว่า ๓๕ เปอร์เซ็นต์ของงบประมาณ อาจจะยังไม่ลงไปถึงองค์การบริหาร ส่วนตำบล (อบต.) อย่างเต็มศักยภาพ แต่อยู่ที่ ๒๔-๒๕ เปอร์เซ็นต์แล้ว

ยุทธศาสตร์การสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและสังคม ให้เป็นรากฐานที่มั่นคงของประเทศ

การบริหารจัดการกระบวนการชุมชนเข้มแข็ง

ส่งเสริมการรวมกลุ่มเปิดพื้นที่สาธารณะจัดกิจกรรม เผยแพร่ ข้อมูล ข่าวสาร ปรับปรุงกลไก กฎระเบียบ เพื่อสนับสนุนการสร้าง ชุมชนเข้มแข็ง จัดการองค์ความรู้ชุมชนและระบบการเรียนรู้ อย่างครบวงจร และพัฒนาต่อยอด สร้างครอบครัว ระบบความสัมพันธ์ ในชุมชนให้มั่นคงเข้มแข็งเป็นภูมิคุ้มกัน

สร้างความมั่นคงของ เศรษฐกิจชุมชน

รวมกลุ่มในรูปสหกรณ์ นำภูมิปัญญาท้องถิ่นมา สร้างสรรค์คุณค่าสินค้า และบริการ

เสริมสร้างศักยภาพ ของชุมชนอยู่ร่วมกับ ทรัพยากรอย่างเกื้อกูล

ให้สิทธิชุมชนร่วมบริหารจัดการทรัพยากร สร้างกลไก ให้ชุมชน ปกป้องคุ้มครอง ทรัพยากร

ท่านจะเห็นได้ว่า ต่อไปงบประมาณต่างๆ จะลงไปห้องค์การบริหาร ส่วนท้องถิ่น ซึ่ง**ทำอะไรให้ห้องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นมีประสิทธิภาพ** **ดูแลในการที่จะพัฒนาประเทศ** กระบวนการชุมชนนับว่าสำคัญที่สุด เนื่องจากชุมชนจะเป็นหลักในการที่จะทำให้การบริหารส่วนท้องถิ่น มีประสิทธิภาพ เพราะฉะนั้น **ในแผนฯ ๑๐ จะเน้นตลอดเวลาในการที่จะสร้างกระบวนการชุมชนให้มีความเข้มแข็ง ทั้งในด้านการวิเคราะห์ ปัญหาของชุมชน การวางแผนหาหนทางในการแก้ไขปัญหา รวมไปถึง การดูแลในเรื่องของการจัดองค์ความรู้ในชุมชนดังกล่าว**

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานรูปแบบของ สหกรณ์ในการดำเนินการในเชิงธุรกิจทุกรูปแบบ เพียงแต่เราจะนำ ตัวอย่างใดมาใช้ และในการนำมาใช้ เรามีความเข้าใจในสิ่งที่พระองค์ท่าน พระราชทานอย่างไรบ้าง มากน้อยเพียงใด และสุดท้ายก็คือ การสร้าง ศักยภาพของชุมชนในการดูแลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ซึ่งไม่มีทางที่กรมป่าไม้ หรือกรมอุทยานฯ จะสามารถดูแลป่าไม้ได้ดีเท่ากับคนในพื้นที่ ไม่เช่นนั้นเราคงต้องจ้างพนักงานป่าไม้เป็นจำนวนมาก ซึ่งมีข้อจำกัดเกี่ยวกับงบประมาณ **แต่สิ่งที่สำคัญที่สุดก็คือว่า ถ้าชุมชนมีความสำนึกในการเอื้อประโยชน์และเข้าใจว่า ป่าไม้ ดิน และน้ำ นั้นมีประโยชน์กับชุมชนอย่างไร ชุมชนจะเป็นผู้ที่ดูแลและปกป้องทรัพยากรนั้นอย่างยั่งยืน**

ถ้าต้องการทราบเรื่องทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมสามารถศึกษาได้จากโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ณ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้ ซึ่งพระองค์ท่านได้ทรงสร้างรูปแบบไว้อย่างชัดเจนหรือในด้านประมงชายฝั่งก็สามารถศึกษาได้จากโครงการ ณ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบนที่มีการสร้างรูปแบบไว้อย่างชัดเจนเช่นกัน

**สนับสนุนให้เกิดการแข่งขันที่เป็นธรรม และกระจาย
ผลประโยชน์การพัฒนาอย่างเป็นธรรม**

ส่งเสริมการแข่งขันการประกอบธุรกิจอย่างเสรีและเป็นธรรม กระจาย
การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานสู่ภูมิภาคอย่างสมดุล เป็นธรรม เพิ่มประสิทธิภาพ
การให้บริการระบบการเงินฐานราก ดำเนินนโยบายการคลังเพื่อส่งเสริม
การกระจายรายได้

**ยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจ
ให้สมดุลและยั่งยืน**

ปรับโครงสร้างการผลิต

ปรับโครงสร้างภาคเกษตร/
อุตสาหกรรม / บริการ
พัฒนาปัจจัยสนับสนุน
การปรับโครงสร้างการผลิต

สร้างภูมิคุ้มกันระบบเศรษฐกิจ

บริหารเศรษฐกิจส่วนรวม
ให้มีประสิทธิภาพ ส่งเสริมการออม
เพิ่มทางเลือกระดมทุน
เพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงาน
เร่งรัดการใช้พลังงานทดแทน

ยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้สมดุลและยั่งยืน เศรษฐกิจ
พอเพียงไม่ได้ปฏิเสธว่า เราจะต้องไม่ทำอะไรเลย เรื่องเศรษฐกิจ
มีความสำคัญ ถ้าหาไม่ได้ก็ต้องพยายามที่จะออกไปหาในสิ่งที่เรา
สามารถจะนำมาพัฒนาได้ เพราะฉะนั้นเมื่อประเทศยังอยู่ในระบบ
โลกาภิวัตน์ ทำอย่างไรให้เรามีภูมิคุ้มกัน รู้เขารู้เราให้ประชาชนมีความรู้
มากขึ้น เพื่อที่จะป้องกันความเสี่ยงต่างๆ ที่เพิ่มขึ้น เพราะฉะนั้น **จึงต้อง
เน้นในเรื่องของการปรับโครงสร้างทางด้านเศรษฐกิจ** เศรษฐกิจไทย
พึ่งพาการส่งออก ๖๐ เปอร์เซ็นต์ และต้องพึ่งพาราคาน้ำมันอีกมหาศาล

วันนี้ประเทศไทยยังไม่มีภูมิคุ้มกัน เนื่องจากยังเป็นประเทศ
ที่รับจ้างในการผลิต อาศัยเทคโนโลยีและพึ่งพาแรงงานจากต่างประเทศ
เพราะฉะนั้นเพื่อความเหมาะสมคงจะต้องเริ่มพิจารณาว่าจะทำอย่างไร

ที่จะทำให้เกิดความสมดุลในโครงสร้างการผลิต เราคงต้องมาทบทวนว่า ถ้ายังคงอาศัยอีเล็คทรอนิกส์ ยานยนต์ ปีโตรเคมีคัล เพื่อเป็นหลักของการสร้างรายได้ในการส่งออกของประเทศ เราคงจะมีปัญหาเหมือนกับนักธุรกิจเป็นแน่

ในการประชุมร่วมกับหอการค้าไทยที่ผ่านมามีคำถามเกี่ยวกับอนาคตของเศรษฐกิจไทยว่าจะมีแนวโน้มเป็นอย่างไร ผมมีคำตอบ ๔ ข้อ คือ ถ้าราคาน้ำมันและอัตราดอกเบี้ยไม่ขึ้นสูงไปกว่านี้ ถ้าตลาดเศรษฐกิจของสหรัฐฯ และยุโรปซึ่งเป็นประเทศผู้นำเข้าสินค้าของไทยไม่ทรุดลงไปกว่านี้ นั่นคือสาเหตุที่กล่าวกันมาโดยตลอดในช่วงเวลา ๑๐ ปีที่ผ่านมา เมื่ออัตราเงินเฟ้อสูงขึ้นจากราคาของพลังงาน ซึ่งประเทศไทยไม่มีบทบาทเข้าไปควบคุมประเทศผู้ผลิตน้ำมัน อย่างเช่น อิรัก อิหร่าน หรือประเทศในตะวันออกกลางได้

เมื่อเดือนมกราคม ๒๕๕๐ ก็ดีใจที่ราคาน้ำมันลดลงมาเหลือ ๕๐ ดอลลาร์สหรัฐฯ ต่อบาร์เรล แต่หลังจากนั้น ๓ วัน ราคาสูงขึ้นอีก ๔ เหรียญกว่า นี่คือความเสี่ยง เพราะฉะนั้นถ้าโครงสร้างเศรษฐกิจของไทยยังเป็นแบบนี้ ถ้ามว่าความเสี่ยงของประเทศจะเป็นแบบใด ตอบว่าค่อนข้างสูง แต่ภูมิคุ้มกันค่อนข้างต่ำ เราจึงต้องเน้นในเรื่องของการสร้างวินัยในการออม ให้ตระหนักอยู่เสมอว่ามีสติพึงบรรจบให้ครบบาท ซึ่งการออมสำคัญมากสำหรับประเทศไทย เพราะยังต้องพึ่งพาทุนต่างประเทศค่อนข้างมาก การที่จะดูแลในเรื่องของการเพิ่มประสิทธิภาพในการใช้พลังงาน ซึ่งไทยยังผลิตไม่ได้ การหาพลังงานทดแทนหรือพลังงานทางเลือกยังเป็นประเด็นที่สำคัญในการขับเคลื่อนในช่วงแผนฯ ๑๐

ยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบฐานความหลากหลายทางชีวภาพ และการสร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม

สร้างสภาพแวดล้อมที่ดี เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

มีการผลิตและการบริโภค ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม พัฒนาประสิทธิภาพ การบริหารจัดการเพื่อลดมลพิษ

พัฒนาคุณค่าความหลากหลายทางชีวภาพ และภูมิปัญญาท้องถิ่น

จัดการองค์ความรู้ สร้างภูมิคุ้มกัน สร้างนวัตกรรม จากทรัพยากรชีวภาพ

รักษาฐานทรัพยากรและความสมดุลของระบบนิเวศ

พัฒนาระบบฐานข้อมูล สร้างองค์ความรู้ ส่งเสริมสิทธิชุมชน ร่วมจัดการดิน น้ำ ป่า แร่ พัฒนาระบบจัดการร่วมในการอนุรักษ์ พื้นที่ทรัพยากร และแก้ปัญหาความขัดแย้งอย่างสันติวิธี

ยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบฐานความหลากหลายทางชีวภาพ และการสร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมที่ดี โดยการบริโภคอย่างสมดุล ปัจจุบันเราใช้ทรัพยากรธรรมชาติมากเกินไปที่จะมีการสร้างขึ้นมาทดแทนได้ทัน ซึ่ง ท่าน ดร.สุเมธ ตันติเวชกุล อดีตเลขาธิการ สศช. ได้กล่าวไว้ในหลายโอกาสว่าจะทำอย่างไรให้เกิดการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม จะทำอย่างไรให้องค์กรท้องถิ่นมีการจัดสร้างองค์ความรู้และสร้างภูมิคุ้มกันให้ทันต่อการใช้ทรัพยากรอย่างยั่งยืน และการให้ชุมชนเป็นผู้ดูแลในเรื่องของฐานทรัพยากรธรรมชาติ

ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างธรรมาภิบาล ในการบริหารจัดการประเทศ

สุดท้าย คือ **ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการประเทศ** ซึ่งนับเป็นเรื่องที่สำคัญที่สุด โดยต้องมีการสร้างธรรมาภิบาลใน 4 ภาค ได้แก่ ภาคประชาชน ภาคชุมชนท้องถิ่น ภาครัฐบาล/รัฐวิสาหกิจ และภาคเอกชน **ทุกคนต้องมีธรรมาภิบาลมีส่วนร่วมอย่างชัดเจนในการที่จะแก้ไขและพัฒนาประเทศ** ในการปลูกฝังในเรื่องของกระบวนการเรียนรู้และระบอบประชาธิปไตย และมีส่วนร่วมในการที่จะสร้างความมั่นคงและการปกป้องประเทศ

ในกรณีที่ชาวต่างประเทศเห็นว่าหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพียงต่อต้านเรื่องของต่างประเทศ เช่น ในการลงทุนของภาคเอกชนที่ได้มีการดำเนินการไปแล้วก็คือ ขณะนี้ ถ้าในบริษัทตลาดหลักทรัพย์ นอกเหนือจากการที่เราดูว่าบริษัทมีกำลังการผลิตเท่าไร กำไร ขาดทุน

อัตราส่วนราคาหุ้นต่อกำไรต่อหุ้น (P/E Ratio) เป็นอย่างไรแล้ว
เรายังดูอีก ๓ ส่วนของบริษัท ส่วนแรกดูว่าบริษัทเหล่านั้นมีบรรษัทภิบาล
(Corporate Governance) หรือไม่ ถ้าบริษัทเหล่านั้นประกาศระบบ
ธรรมาภิบาล ก็คือ การจัดการอย่างโปร่งใส ซื่อสัตย์สุจริต ไม่เอาเปรียบ
ผู้ถือหุ้นรายย่อย สามารถมีสิทธิ์ออกสิทธิ์ออกเสียงได้ในการประชุม
บริษัทเหล่านั้นจะมีมูลค่าเพิ่มขึ้นอีก

เราต้องวิเคราะห์ในตลาดหลักทรัพย์ว่า บริษัทนั้นมีคณะ
กรรมการบริหารความเสี่ยง (Risk Assessment Committee) หรือไม่
การลงทุนแต่ละครั้ง การประเมินความเสี่ยงในแง่ขององค์ความรู้
เทคโนโลยีที่มาใช้ การบริหารความเสี่ยงของการกู้เงิน เช่น การป้องกัน
ความเสี่ยงโดยการทำสัญญาซื้อขายเงินตราต่างประเทศล่วงหน้า (SWAP)
ของบริษัทเป็นอย่างไร และบริษัทมีคณะกรรมการด้านการพัฒนา
บุคลากร (Human Resource Development) หรือไม่

ผมพยายามกลับมาถามว่า ที่จริงชาวต่างประเทศทราบดีว่า ถ้าวินไหนเรานำ**ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง**ไปใช้ใน**ทั้ง ๔ ภาคส่วน** คือ **ภาคของประชาชน ภาคชุมชนและชนบท ภาคราชการ และในภาคของการบริหารทางด้านธุรกิจ** เราจะมี**ความเป็นธรรม**ในระบบของเรา นั่นก็หมายความว่า เมื่อมาลงทุนโดยการขอสิทธิพิเศษจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI) และการประเมินผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental Impact Assessment - EIA) จากกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ไม่ต้องปล่อยให้มาแอบใส่ใต้โต๊ะให้กับเจ้าหน้าที่ แล้วบอกว่าผ่านนะ แต่จริงๆ ยังไม่สามารถผ่านได้ เนื่องจากมีเครื่องทำน้ำเสียแต่ไม่ได้เปิดใช้ เพราะเมื่อมีระบบของธรรมาภิบาล (Governance) ซึ่งเป็นสิ่งที่ทุกคนเข้าใจอยู่แล้ว และต่างชาติก็เข้าใจ แต่กลัวว่าจะไม่สามารถทำธุรกิจแบบก้าวกระโดดหรือไม่โปร่งใสได้เท่านั้น

เพราะฉะนั้น วันนี้เมื่อเราใช้**เศรษฐกิจพอเพียง** สิ่งที่เราเข้ามาในประเทศเรานั้นเข้ามาด้วยระบบของธรรมาภิบาล (Good Governance) ที่เป็น**ธรรมและโปร่งใส** เพราะว่าเราให้ความเป็นธรรม ให้ในรูปของทุนต่างประเทศและในประเทศอย่างเท่าเทียมกัน ที่เรียกว่าการไม่เลือกปฏิบัติตามหลักการเยี่ยงชาติที่ได้รับการอนุเคราะห์อย่างยิ่ง (MFN :- Most Favored Nation) ฉะนั้น ถ้ามองว่าการทำแผนฯ ๑๐ ที่ไม่มีแผนงานและโครงการทำได้อย่างไร **ซึ่งทั้ง ๕ ยุทธศาสตร์ ได้ผ่านกระบวนการในการวิเคราะห์บริบทของการเปลี่ยนแปลง วิเคราะห์ในเรื่องทุนซึ่งองค์กรของรัฐสามารถใช้แผนฯ ๑๐ เป็นแนวทางในการทำได้ไม่ว่าจะเป็นแผนในระดับของชุมชน ในระดับขององค์กร ในระดับของกระทรวง ทบวง กรม แม้กระทั่งในระดับครอบครัว** ท่านสามารถ

หน้าแผนฯ ๑๐ ไปวิเคราะห์ตามหลักการนั้น ท่านอาจจะสามารถจัดเวลาให้กับคุณพ่อ คุณแม่ ให้กับลูกได้มากขึ้น ตัดสินใจที่จะซื้อรถคันใหม่ที่มีประสิทธิภาพสูงสุดและช่วยลดความเสี่ยงของครอบครัวได้

ผมได้ใช้เวลามาพอสมควรแล้ว สุดท้ายนี้ ผมขอเล่าเรื่องที่พบในอินเทอร์เน็ต ซึ่งชาวต่างประเทศเขียนเล่าไว้ว่า มีเศรษฐีคนหนึ่งต้องการสอนให้ลูกสัมผัสกับความยากจน จึงพาลูกไปพักแรมอยู่ในชนบท ๒ วัน เมื่อกลับมาก็ได้ถามลูกว่า เป็นอย่างไรบ้างไปชนบทมาแล้ว ความจนในชนบทเป็นอย่างไร ลูกตอบว่า พ่อ ผมไม่เข้าใจอย่างหนึ่งว่า ทำไม บ้านเราต้องมีรั้วสูงๆ ทั้งที่บ้านของคนในชนบทนั้นไม่เห็นต้องกันรั้วเลย จึงได้ไปถามชาวบ้านว่า ทำไมไม่ต้องกันรั้ว ชาวบ้านตอบว่า **ไม่เห็นต้องมีรั้ว เพราะว่าเป็นบ้าน คือ รั้วที่ดีที่สุด นั่นแสดงให้เห็นถึง ทุนทางด้านสังคม** วันนี้อ่าท่านเดินทางไปในจังหวัดต่างๆ จะเห็นแต่สังคมเมืองเท่านั้นที่ต้องมีรั้ว เพราะกลัวขโมย แต่ในชนบทนั้น มีภูมิคุ้มกันในตัวอยู่แล้ว **ก็คือเพื่อนบ้าน** ซึ่งเมื่อแปลงมาเป็นทุนเศรษฐกิจ รั้วนั้นต้องใช้เงินหลายสตางค์

ทุนทางด้านสังคมนั้นมีความสำคัญมากต่อระบบการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน และควมมีความจนนั้น ไม่ได้อยู่ที่ตัวเงินอย่างเดียว เพราะฉะนั้นแผนฯ ๑๐ นี้ จะไม่ได้วัดความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในเชิงของรายได้ประชาชาติ แต่วัดความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในเชิงของประสิทธิภาพของทุนทางด้านเศรษฐกิจ วัดการเจริญเติบโตของประเทศในด้านของการสะสมทุนทางด้านสังคม วัดความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของเราในด้านของการฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และวัดความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเกี่ยวกับการสร้างระบบธรรมาภิบาลว่าทุกคนมีส่วนร่วมมากน้อยเพียงใด รั้วสูง ๆ นั้นป็นได้ แต่ว่ามีเพื่อนบ้านที่อบอุ่นนั้น นับเป็นภูมิคุ้มกันที่ดีกว่ารั้ว ผมขอจบการบรรยายเพียงเท่านี้ครับ ขอขอบพระคุณครับ

ประวัติผู้บรรยาย

ดร.อำพน กิตติอำพน

เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการ
เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

- วัน/เดือน/ปีเกิด : ๑๐ ตุลาคม ๒๕๑๘
- คู่สมรส : นางกษมน กิตติอำพน
- การศึกษา : ศิลปศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
: วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (M.S. Economics)
Northeastern University, Boston U.S.A.
: ดุษฎีบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์ประยุกต์) Clemson University,
South Carolina U.S.A.
: วปอ. รุ่นที่ ๔๕

ประวัติการทำงาน

- ๒๕๔๔ : ผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
- ๒๕๔๕/๒๕๔๗ : รองปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
- ๒๕๔๖ : ผู้อำนวยการสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ
- ๒๕๔๗-ปัจจุบัน : เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
- ๒๕๔๙-๒ มี.ค. ๒๕๕๑ : สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

การดำรงตำแหน่งกรรมการอื่น ๆ

- ๒๕๔๗-ปัจจุบัน : คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน
- ๒๕๔๗-ปัจจุบัน : คณะกรรมการธนาคารแห่งประเทศไทย
- ๒๕๔๗-ปัจจุบัน : คณะกรรมการนโยบายการเงิน
- ๒๕๔๘-ปัจจุบัน : คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน
- ๒๕๔๘-ปัจจุบัน : คณะกรรมการบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน)
- ๒๕๔๙-ปัจจุบัน : กรรมการสภามหาวิทยาลัยผู้ทรงคุณวุฒิ ของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- ๒๕๔๙-ปัจจุบัน : คณะกรรมการกฤษฎีกา คณะที่ ๗

เครื่องราชอิสริยาภรณ์

- ๒๕๔๖ : ประถมาภรณ์ช้างเผือก (ป.ช.)
- ๒๕๔๘ : มหาวชิรมงกุฏ (ม.ว.ม.)

วิธียืมมือกัมการเมลิ้งนแผลงในกระแผลโลกาภักัธัน
เพื่่อสร้างสังตมออยู่เงินเม้นกุร่วคกน
ตามแผนกาทงของแผนฯ ๑๐

สำนักงนคณะกรรเมการพัฒนากการเศรษฐกจและสังคมแห่งชาติ

๙๖๒ ถนนกรุงเกษม เขตป้อมปรابخ กรุงเทมทานคร ๑๐๑๐๐

www.nesdb.go.th โทรศัพท ๐-๒๒๘๐-๙๐๘๕

กลุ่มงานประชาสัมพันธ ต่อ ๑๑๐๒ หรือ ๑๓๐๓-๕ โทรสาร ๐-๒๒๘๘-๒๘๔๖

กลุ่มงานเศรษฐกจพอเพียง ต่อ ๒๔๐๗ หรือ ๕๑๐๓ โทรสาร ๐-๒๒๘๒-๙๑๕๘